

ONDERWIJSVISITATIE

Toegepaste informatica Informaticamanagement en multimedia

Een onderzoek naar de kwaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding Toegepaste informatica en de professioneel gerichte bacheloropleiding Informaticamanagement en multimedia aan de Vlaamse hogescholen

V L H O R A

Vlaamse Hogescholenraad

22 maart 2011

De onderwijsvisitatie Toegepaste informatica en Informaticamanagent en multimedia

Ravensteingalerij 27, bus 3
1000 Brussel
tel.: 02 211 41 90
info@vlhora.be

Exemplaren van dit rapport kunnen tegen betaling verkregen worden
op het VLHORA-secretariaat.

Het rapport is ook elektronisch beschikbaar op
<http://www.vlhora.be> > evaluatieorgaan > visitatierapporten > huidige ronde

Wettelijk depot: D/2011/8696/9

Hoofdstuk 3 Hogeschool Gent

Algemene toelichting bij de professioneel gerichte bacheloropleiding in de Toegepaste informatica aan de Hogeschool Gent

De Hogeschool Gent is een autonome hogeschool die in 1995 ontstond uit de fusie van het hoger gemeenschapsonderwijs (ARGO) in Gent en Aalst, en het Gentse stedelijk hoger onderwijs. In 2001 is ook het provinciaal hoger onderwijs (Mercator Hogeschool) tot de fusie toegetreden.

De Hogeschool Gent is een multisectorale hogeschool en biedt 38 basisopleidingen aan, gespreid over 13 departementen.

De professioneel gerichte bachelor Toegepaste informatica (PBA TI) wordt binnen de Hogeschool Gent aangeboden in twee departementen: BEST (departement Bedrijfskunde Aalst) en BINF (departement Bedrijfsinformatie, gevestigd in Gent). De opleiding Toegepaste informatica werd voor het eerst omstreeks 1975 in BINF en rond 1982 in BEST ingericht. De beide departementen bieden geen afstudeerrichtingen aan, maar in het derde modeltraject bestaat wel de mogelijkheid om een keuzevak te volgen.

De opleiding Toegepaste informatica telde op het moment van het bezoek 700 studenten in BINF en 165 studenten in BEST.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Facet 1.1 Niveau en oriëntatie van de professioneel gerichte bachelor

Beoordelingscriteria:

De opleidingsdoelstellingen zijn er op gericht de student te brengen tot:

- het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren;
- het beheersen van algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk;
- het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

Het oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleidingsdoelstellingen van de opleiding Toegepaste informatica in BEST en BINF zijn behoorlijk geformuleerd, en kunnen de student brengen tot het beheersen van de algemene, de algemene beroepsgerichte en de beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnende beroepsbeoefenaar.

De doelstellingen van de opleiding werden in april 2008 geactualiseerd en in een opleidingsfiche geformuleerd.

Voor de algemene competenties en de algemene beroepsgerichte competenties verwijst de opleiding naar de algemene en algemene beroepsgerichte competenties zoals bepaald in artikel 58 van het Structuurdecreet voor de opleidingen die leiden tot de graad van bachelor in het hoger professioneel onderwijs.

Voor de beroepsspecifieke competenties, vereist voor een beginnende beroepsbeoefenaar in een van de vele beroepen binnen de ICT, vermeldt de opleiding de volgende competenties:

- het ontwikkelen van informatiesystemen; met name analyseren, ontwerpen en coderen van computerprogramma's;
- het ontwikkelen, onderhouden en ondervragen van databasesystemen;
- het ontwerpen en realiseren van netwerkoplossingen;
- het ontwikkelen en onderhouden van informatieservers voor internet.

Om de competenties te kunnen vastleggen, deed de opleiding onderzoek naar de beroepen waar de opleiding Toegepaste informatica naar leidt. De opleiding baseerde zich daarvoor onder andere op het 'Competenties en Beroepen Repertorium voor de Arbeidsmarkt' van de VDAB (COBRA), de beroepscompetentieprofielen van de SERV, de beroepsprofielen van Agoria ICT en informatie bezorgd door alumni, stagementoren en vertegenwoordigers uit het beroepenveld.

Alle competenties (algemene, algemeen beroepsgerichte en specifiek beroepsgerichte) werden verzameld in een competentielijst, waarbij zowel aandacht uitging naar de algemene competenties als naar meer beroepsgerichte competenties, zoals informaticaskills.

Naast de opleidingsdoelstellingen dient de opleiding ook rekening te houden met de algemene doelstellingen die worden geformuleerd door de Hogeschool Gent op het gebied van personeel, onderzoek en onderwijs. De hogeschool wil afgestudeerden afleveren die onmiddellijk inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt.

In de missie en de visie van de Hogeschool Gent is bepaald dat internationalisering essentieel is voor de opleiding. Daarom beogen zij zowel studenten- als docentmobilititeit, internationale projecten en een internationale dimensie van het programma via een internationale week. Toch komt deze visie te weinig tot uiting in de opleidingsdoelstellingen.

Op onderwijskundig vlak beoogt de opleiding een evolutie van zuiver kennisgericht naar competentiegericht onderwijs. Ook wil de opleiding deze competenties evalueren via nieuwe evaluatievormen zoals peer en self assessment, die al in enkele opleidingsonderdelen worden toegepast. Ook e-learning en afstandsonderwijs worden genoemd als doelstellingen van de hogeschool en de opleiding.

Hogeschool Gent wil zich ook richten op toegepast en projectmatig wetenschappelijk onderzoek. Omdat de professionele bacheloropleidingen geen traditie hebben in onderzoek, werd hogeschoolbreed een aantal opleidingsessies georganiseerd voor de geïnteresseerde lectoren.

De doelstellingen worden aan de individuele lectoren meegedeeld via opleidingscommissies, vakgroepvergaderingen, meetings, interne nota's en digitale documenten via intranet en de elektronische leeromgeving Dokeos. Binnen kleine groepen per departement worden dan voorstellen geformuleerd voor de ECTS- of studiefiches. In deze groepen gebeurt er ook een horizontale en verticale afstemming. Daarna is er overleg tussen de collega's van BEST en BINF en worden de studiefiches die binnen de twee departementen werden opgesteld, besproken op een 'studiefichedag'. De ECTS-fiches bevatten maximaal drie kerncompetenties en maximaal twee algemene competenties per fiche en de manier waarop de competenties worden geëvalueerd. Ze zijn identiek in de twee departementen op het niveau van de doelstellingen en de te bereiken competenties. Er zijn wel verschillen mogelijk wat het gebruikte leermateriaal en de manier van evalueren betreft. De studenten moeten dezelfde competenties behalen, en dezelfde indicatoren om dit te meten worden gebruikt.

De commissie stelde vast dat vooral in de ECTS-fiches voor talen de competenties correct worden gedefinieerd. Voor andere opleidingsonderdelen wordt soms verwezen naar het verwerven van inhoudelijke kennis in de hoofdstukken in de cursus, in plaats van naar te verwerven competenties. Men slaagt er wel in om de studiefiches van de twee campussen voor het overgrote deel gelijk te maken.

De studenten nemen kennis van de beoogde doelstellingen en de te bereiken competenties via het elektronische leerplatform Dokeos, waar ze de studiefiches kunnen vinden, en via de studiefiches in de cursussen. Een groot aantal lectoren besteedt ook tijd aan het verklaren van de ECTS-fiches bij het begin van het academiejaar of het semester.

Het werkveld is op de hoogte van de te bereiken competenties: voor wat de stagementoren betreft via het stageprofiel en de evaluatieformulieren voor de stages, en voor wat het bredere beroepsveld betreft via de Resonantiecommissie en fora.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie meent dat het opstellen van de ECTS-fiches meer efficiënt zou kunnen gebeuren, indien van meet af aan de vakgroepen van de twee departementen zouden samen zitten.

De commissie vraagt ook meer aandacht te besteden aan sommige ECTS-fiches, zowel wat de vertaling van de doelstellingen naar competenties toe betreft, als naar de inhoud die soms niet in overeenkomst is met de benaming van het opleidingsonderdeel en de te bereiken competenties.

De commissie is ook van oordeel dat de visie van de opleiding onvoldoende aanwezig is in de competenties. Zij beveelt daarom aan duidelijker te communiceren rond de missie en visie van de hogeschool en de opleiding.

De commissie waardeert het e-learning-initiatief in BINF, en dringt erop aan dit verder te realiseren en ook zo snel mogelijk in te voeren in BEST.

Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen

Beoordelingscriteria:

- De doelstellingen van de opleiding (uitgedrukt in eindkwalificaties van de student) sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en het relevante beroepenveld gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk of kunstpraktijk). Ze zijn, ingeval van gereguleerde beroepen, in overeenstemming met de reglementering of regelgeving ter zake.
- Voor professioneel gerichte bacheloropleidingen zijn de eindkwalificaties getoetst bij het relevante beroepenveld.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Voor het opstellen van het domeinspecifieke referentiekader van de opleiding Toegepaste informatica van de Hogeschool Gent werd gebruikgemaakt van de COBRA-databank, de beroepscompetentieprofielen van de SERV en de beroepsprofielen van Agoria ICT. Verder werd ook de competentielijst van de Associatie Universiteit Leuven gebruikt. De uitgebreide competentielijst werd herleid tot een competentielijst met kern- en algemene competenties. Alle kern- en algemene competenties zijn ondergebracht in een competentiematrix. Elke competentie wordt onder een domeinspecifieke competentie geplaatst, en er wordt aangeduid in welk opleidingsonderdeel de realisatie van deze competentie wordt beoogd.

De opleidingsfiche met de eindcompetenties van de afgestudeerden werd in BEST in 2005 tijdens de fora besproken. In BINF worden in de jaarlijkse vergaderingen van de Werkveldcommissie de doelstellingen van de opleiding en de opleidingsonderdelen met hun inhoud besproken en geëvalueerd.

De opleiding wil in de eerste plaats opleiden tot analist-programmeur, netwerkbeheerder, mainframebeheerder en multimediaontwerper, maar wil de studenten toch een brede basis meegeven, zodat ze ook in andere beroepen terecht kunnen. Daarom beoogt de opleiding de volgende competenties:

- gegevens behandelen,
- analyseren,
- oplossingen uitwerken,
- beheren,
- projectmatig werken,
- communiceren,
- zijn eigen gedrag aanpassen,
- kwaliteitsvol handelen.

Voor elk van deze competenties werden in het ZER de deelcompetenties opgesomd. Wanneer we de kerncompetenties die naar voren worden geschoven in het domeinspecifieke referentiekader van de commissie vergelijken met die van de Hogeschool Gent, stellen we vast dat alleen de ontwikkeltalen en -tools in het domeinspecifieke referentiekader van de Hogeschool Gent niet afzonderlijk worden opgelijst. Ze komen echter wel aan bod onder een van de andere competenties. Wat communiceren betreft, werd Engels als een van de twee te verwerven vreemde talen niet geëxpliciteerd, hoewel dit de facto wel het geval is.

Jaarlijks wordt in beide departementen bij de alumni gepeild naar de competenties die tijdens de opleiding zijn verworven. Ook de stage-instellingen worden jaarlijks bevestigd.

Ook wordt via enquêtes bij lectoren, studenten, stagementoren, oud-studenten en vertegenwoordigers van het werkveld regelmatig nagegaan of de kerncompetenties en de implementatie ervan in het onderwijs op een goede wijze aandacht krijgen. Met de resultaten van de enquêtes, fora en werkveldcommissies wordt rekening gehouden bij de actualisering van de inhoud van de opleidingsonderdelen en de bijhorende competentielijsten. Omwille van de signalen vanuit het werkveld in BINF werd besloten om een keuzepakket *mainframeapplicaties en -beheer* aan te bieden. Ook werden de programmeertalen Java (ter vervanging van C++) en XML ingevoerd.

De domeinspecifieke doelstellingen werden in de eerste plaats bepaald op het niveau van de Hogeschool Gent en in een latere fase op associatieniveau, meer bepaald in overleg tussen de Hogeschool Gent en de Hogeschool West-Vlaanderen. Er werden ook gesprekken gevoerd met alle Vlaamse autonome hogescholen. De domeinspecifieke doelstellingen werden ook besproken of getoetst aan die van de buitenlandse partners..

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om duidelijker mee te delen waar de opleiding voor staat en wat juist de verschillen zijn met andere instellingen en opleidingen. Omdat de opleiding beschikt over een vrij groot aantal buitenlandse partners meent de commissie dat de opleiding meer gebruik kan maken van de daar aanwezige expertise om haar doelstellingen en de te bereiken competenties verder te benchmarken en daaraan de nodige conclusies en acties te koppelen.

Oordeel over onderwerp 1, doelstellingen van de opleiding: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 1.1, niveau en oriëntatie:	voldoende
facet 1.2, domeinspecifieke eisen:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 2 Programma

Facet 2.1 Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Beoordelingscriteria:

- Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties van de opleiding qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.
- De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.
- De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De vertaling van de doelstellingen naar het programma is behoorlijk en een adequate concretisering van de te bereiken competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen. De opleiding richt zich naar de student die een professionele loopbaan nastreeft binnen het domein van informatievoorziening voor organisaties. Zij wil een brede basis aanbieden, en heeft er daarom voor gekozen om geen afstudeerrichtingen aan te bieden maar wel keuzepakketten in het derde modeltraject. De opleiding wil studenten afleveren die een duidelijk inzicht hebben in de werking van organisaties, die vlot kunnen communiceren in het Nederlands, Frans en Engels en in deze talen ook kunnen rapporteren en vakliteratuur lezen. Op het vlak van informatica moeten ze actief kunnen meedenken over de informatiebehoeften binnen de organisatie, en over hoe men die behoeften ten dienste stelt van de bedrijfsdoelstellingen en de nodige ondersteunende systemen hiervoor ontwerpt. Met het oog op het behalen van deze algemene doelstellingen is het noodzakelijk om de onderdelen ontwerpen, programmeren, databanken, netwerken, internettoepassingen en ondersteunende vakken meer aan bod te laten komen in het opleidingsprogramma. De vakken uit het bredere kader van bedrijfskunde en management doen hier wel een poging toe.

De verschillende gebieden komen in de drie modeltrajecten aan bod. In het eerste modeltraject wordt een basis gelegd, in het tweede wordt deze basis verbreed om ten slotte in het derde modeltraject te worden uitgediept. In het derde modeltraject krijgen studenten de kans om zich te specialiseren binnen een deelvakgebied.

De commissie waardeert de dynamische studiefiches die in lijn zijn met de markttrends, maar toch gefocust zijn op een brede kennis. Ze stelt wel vast dat het programma grotendeels beperkt blijft tot applicatieontwikkeling en -beheer.

Er is een opleidingsonderdeel sociale en juridische beroepsaspecten. Toch meent de commissie dat de deontologische en algemeen ethische aspecten van het beroep te weinig aan bod komen in het programma. De opleiding rekent hiervoor op de stagebedrijven.

De opleidingscommissies beschrijven in overleg met de vakgroepen de plaats van de opleidingsonderdelen, modules, projecten, keuzeopleidingsonderdelen en stages in het onderwijsprogramma. Ze verdelen de na te streven competenties over de drie modeltrajecten en de opleidingsonderdelen, en zorgen voor de horizontale en verticale afstemming.

De resultaten van diverse bevragingen en de inbreng van werkveld-, vakgroep- en opleidingscommissies en studentenparticipatie kunnen aanleiding geven tot curriculumherziening en -innovatie. Dit gebeurt in eerste instantie binnen de vakgroepen en nadien op het niveau van de opleiding. Vooraleer een wijziging aan het opleidingsprogramma te kunnen doorvoeren, moet de procedure die beschreven staat in het procedurehandboek

van de Hogeschool Gent worden gevolgd. Deze procedure stipuleert onder meer dat er dient van uitgegaan te worden dat:

- wijzigingen duidelijk dienen aan te sluiten bij het geformuleerde beroeps- of opleidingsprofiel;
- wijzigingen dienen rekening te houden met de reële beoogde onderwijsvorm en de reële studielast;
- het eerste modeltraject binnen de professionele bacheloropleiding een gemeenschappelijk traject is;
- hyperspecialisatie en versnippering via keuzevakken in strijd is met de actuele trend van mobiliteit in het beroepsleven.

Het departementshoofd legt, op advies van de Opleidingscommissie, aan de Departementsraad voorstellen tot wijzigingen in het opleidingsprogramma voor. De algemeen directeur, in samenspraak met het sectorhoofd Onderwijs, legt het betreffende voorstel van beslissing van de Departementsraad ter beslissing voor aan het bestuurscollege en de raad van bestuur.

De commissie meent dat het werkveld te weinig wordt betrokken bij het bespreken van de inhoud van de studiefiches.

In het academiejaar 2002-2003 werd een grondige herziening van het curriculum gestart20022003. Bestaande opleidingsonderdelen werden gehergroepeerd, en nieuwe technologieën – zoals objectgeoriënteerd ontwerpen en analyseren, en de vakoverschrijdende projecten – werden over de drie modeltrajecten geïntroduceerd. Sindsdien heeft de opleiding het curriculum nog herhaaldelijk aangepast. Zo werd tijdens het academiejaar 2006-2007 op vraag van het werkveld het keuzepakket mainframe ingericht. Vervolgens werd in het academiejaar 2007-2008 het opleidingsonderdeel XML als volwaardig opleidingsonderdeel in het curriculum opgenomen, en wijzigde taalvaardigheid Nederlands in het meer op IT-gerichte communicatie in IT.

Het programma is identiek in BEST en BINF, maar er zijn verschillen wat het gebruikte cursusmateriaal en de manier van evalueren betreft. Uit gesprekken met zowel het beleid, de lectoren, studenten als het beroepsveld blijkt dat de noden en het doelpubliek van de twee departementen verschillend zijn. De commissie erkent deze regionale noden en karakteristieken, waardoor het departement in Aalst zijn eigen accenten kan leggen.

Naast het modeltraject bestaat bovendien de mogelijkheid om op een meer geïndividualiseerde wijze een studieloopbaan uit te bouwen, rekening houdend met de volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen.

De vakoverschrijdende elementen zijn aanwezig via de opleidingsonderdelen project I1 (eerste modeltraject) en project II (tweede modeltraject), waarbij de studenten worden voorbereid op de stage (derde modeltraject). Het doel van deze vakoverschrijdende projecten is de studenten een ICT-project te laten ontwikkelen van het begin tot het einde: van een interview met de opdrachtgever tot de implementatie en demonstratie van het eindproduct. Naast de technische vaardigheden – analyseren, ontwerpen, programmeren en beheren van gegevens – verwerven de studenten tijdens deze projecten ook andere vaardigheden, zoals luisteren, interviewen, vergaderen, rapporteren, en presenteren in het Nederlands, Frans en Engels, en wordt niet alleen aandacht besteed aan kennis en vaardigheden maar ook aan attitudes. De studenten worden in een team geplaatst, en wekelijks worden afspraken gemaakt. Omdat de studenten gedurende vier uur per week in groep werken, kunnen de lectoren ze makkelijk observeren en evalueren.

De commissie apprecieert de degelijkheid van deze praktische component van de opleiding.

Om lectoren te helpen bij het begeleiden en evalueren van deze projecten werd binnen de seminaries Onderwijskundige Vorming, die nu op associatieniveau worden ingericht, bijscholing voorzien rond coachen en feedback geven aan studenten. In BINF werd bij de start van het academiejaar 2007-2008 nog een extra intensieve training voor lectoren-projectbegeleiders georganiseerd.

In het academiejaar 2003-2004 werden de keuzepakketten multimedia, netwerken en programmeren gedefinieerd en ingevoerd. In het keuzepakket multimedia wordt extra aandacht besteed aan nieuwe webtechnologieën die gebruikmaken van Flex, PHP enzovoort. In het keuzepakket programmeren wordt ook ingespeeld op SOA-architectuur en webservices.

Het aanbieden van de opleiding via onlineonderwijs werd door verscheidene betrokkenen vernoemd als een van de prioritaire doelstellingen voor de toekomst. De commissie heeft de indruk dat de opleiding momenteel reeds initiatieven op opleidingsonderdelenniveau heeft uitgewerkt maar nog geen geheel programma.

De internationale dimensie van de opleiding komt vooral tot uiting in de mogelijkheid om buitenlandse stage te lopen en in de internationale week (een internationale driedaagse in het departement BINF). Er zijn momenteel geen uitgaande studenten die een studieprogramma – bijvoorbeeld Erasmus Mobility for Study – volgen aan een buitenlandse instelling, hoewel hiervoor akkoorden werden afgesloten. Er zijn wel studenten van het departement BINF die gebruikmaken van de mogelijkheid om een internationale stage te lopen, terwijl die in het departement BEST onbenut blijft, ondanks de mogelijkheid om een voorbereidend talenpakket te volgen. Een beperkt aantal docenten participeert ook aan internationale docentmobiliteit.

Daarnaast zijn er in het departement BINF ook inkomende buitenlandse studenten en lectoren in het kader van het Erasmus-studenten- en docentenuitwisselingsprogramma.

Om de inkomende buitenlandse studenten optimaal op te vangen, biedt de opleiding Toegepaste informatica in BINF alle opleidingsonderdelen uit het internationale programma BLITS in het Engels aan. Ten slotte werkt het departement BINF aan een aantal internationale onderzoeksprojecten.

Voor de studenten die niet deelnemen aan het uitwisselingsprogramma wordt een internationale week of internationalisation@home voorzien. Dit wordt erg op prijs gesteld door de studenten in BINF, maar komt onvoldoende aan bod in BEST.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie meent dat een meer doorgedreven samenwerking tussen de twee departementen zou kunnen leiden tot synergieën die nu niet worden benut.

Ook meent de commissie dat het beter zou zijn dat de studiefiches werkelijk interdepartementaal zouden worden opgesteld, waardoor de horizontale en verticale integratie van de opleidingsonderdelen van meet af aan kan worden bewaakt.

De commissie adviseert om slechts één opleidingscommissie voor de twee departementen in te voeren. Zo zou men automatisch komen tot meer synergie.

De commissie beveelt aan om de deontologische aspecten van het beroep meer aan bod te laten komen in het programma. Hoewel deze aspecten bij de stage aan bod komen, zou de commissie het appreciëren indien deze aspecten al eerder aan bod konden komen.

Ze meent ook dat het werkveld eerder moet betrokken worden bij het opstellen van de studiefiches.

Hoewel de internationale coördinatoren zeker het nodige enthousiasme aan de dag leggen meent de commissie dat men vooral in BEST een andere strategie dient aan te wenden om meer studenten aan te zetten om deel te nemen aan de uitwisselingsprogramma's of aan andere internationale activiteiten.

Wat BINF betreft, vraagt de commissie om nog meer te diversifiëren qua internationale dimensie en meer aandacht te besteden aan studentenmobiliteit in het kader van de studies en internationale projecten, zoals Intensive Programmes of Curriculum Development.

Facet 2.2 Eisen professionele gerichtheid van het programma

Beoordelingscriteria:

- Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroeps- of kunstpraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk, de kunstpraktijk en/of (toegepast) onderzoek.
- Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied/de discipline.
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroeps- of artistieke vaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Het programma is klaar en duidelijk afgestemd op de beroepspraktijk. De link met het werkveld is aanwezig via de stages en de Resonantiecommissie.

In de studiefiches worden sinds het academiejaar 2005-2006 algemene en kerncompetenties opgenomen, waarvoor telkens indicatoren werden bepaald. Zij worden elk jaar geactualiseerd, rekening houdend met opmerkingen van het werkveld en resultaten van bevestigingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van de stage. De studenten verwerven kennis over het beroepsveld via gastsprekers en occasionele bedrijfsbezoeken in het eerste en tweede modeltraject, en via de stages in het derde modeltraject. Ook de projecten I en II dragen bij tot een betere kennis van de beroepspraktijk. De opleiding tracht vaardigheden, zoals het dubbelchecken van informatie uit fora, communities en onlinerartikelen, te stimuleren via BZL-opdrachten (begeleid zelfstandig leren).

De opleiding tracht regelmatig het opleidingsprogramma aan te passen aan de noden van het bedrijfsleven en de trends in het werkveld. Ook houdt ze rekening met gemaakte opmerkingen in verband met te verbeteren competenties bij de afgestudeerden. De voornaamste input daarvoor wordt gegeven via de Resonantiecommissie (BINF) en de Forum-resonantiecommissie (BEST), en de stagebedrijven, maar ook via de alumni, (internationale) congressen en deelname aan onderzoeksprojecten. Dit heeft onder andere geleid tot de invoering van mainframe (keuzevak in het derde modeltraject: mainframeapplicaties en -beheer); XML (opleidingsonderdeel in het tweede modeltraject); C# (opleidingsonderdeel in het tweede modeltraject: dynamische webapplicaties en het keuzepakket programmeren in 3 TI); het gebruik van Ciscomateriaal (opleidingsonderdeel in het tweede en derde modeltraject); de recentste editie en versie van Java (opleidingsonderdeel in het eerste, tweede en derde modeltraject) en opensourcesoftware (keuzepakket multimedia in het derde modeltraject, projecten II in het tweede modeltraject).

Een aantal lectoren in het departement BINF zit zich in binnen een onderzoeksgroep, waarin onder andere wordt gewerkt aan projectmatig wetenschappelijk onderzoek: een PWO-project rond MES-bedrijfsinformatiesystemen – in het bijzonder de scheduling en fijnplanning in biotechnologie en de voedingssector –, een FP7 (Seventh Framework Program van de Europese commissie), eveneens rond scheduling, en een Leonardo-project dat vorig jaar werd beëindigd rond voortdurend leren en IT-validatie. Dit onderzoek resulteerde in het postgraduaat computer system validation. Voor het FP7-project werd een aantal onderzoekers aangeworven. Ten slotte loopt er ook een onderzoek naar 'afstuderen met een functiebeperking', in het kader van het Aanmoedigingsfonds voor Beleidspeerpunten van de Vlaamse regering.

In het departement BEST is men slechts recent aan projectmatig wetenschappelijk onderzoek begonnen. Er is ook een PWO-coördinator aangesteld die aan het hoofd staat van een onderzoekscel. Er loopt momenteel een onderzoeksproject rond 'failleren in Vlaanderen', een project naar kwaliteitszorg in HBO5 en een naar trends en innovatie, die in feite minder direct gerelateerd zijn aan de bezochte opleiding. Bij het laatste project is een lector van de opleiding Toegepaste informatica promotor. Bij de andere projecten zijn geen lectoren van de opleiding betrokken.

Ook het project 'HENDI: een automatische helderheidstool voor Engels en Nederlands discours in parallelle en vergelijkbare teksten' werd goedgekeurd in 2007. Hier is wel een van de lectoren van de opleiding Toegepaste informatica copromotor van het project.

In beide departementen staat ook een aantal lectoren extern en intern ter beschikking in het kader van maatschappelijke dienstverlening. OP-leden van de vakgroep Informatica geven onder meer lessen voor secundaire scholen en bedrijven.

Daarnaast heeft een aantal lectoren bijscholingen gevolgd die een onmiddellijke positieve impact hadden op de opleiding. Zo volgden twee OP-leden de opleiding tot Cisco-certified Academy Instructor, die er niet alleen toe leidde dat de betrokkenen erkende trainers werden, maar ook dat er Cisco-e-learningmateriaal op school en thuis voor de studenten ter beschikking werd gesteld.

De stages en het stageverslag krijgen samen een gewicht van 27 studiepunten. De stages worden erg behoorlijk georganiseerd. Tijdens het tweede modeltraject van de opleiding wordt een eerste infosessie over de stage gehouden door de stagecoördinator. Hierin wordt aandacht besteed aan het belang van de stage, de timing en de praktische organisatie. De stagecoördinator is het aanspreekpunt van de studenten tot op het ogenblik dat de stageopdrachten worden toegewezen. Nadat aan elke stageopdracht een stagebegeleider is toegekend, worden de studenten verder door de stagebegeleider begeleid.

In het departement BEST moeten de studenten zelf naar een stage zoeken en doen ze zo een eerste sollicitatie-ervaring op. In het departement BINF kiezen de meeste studenten uit een lange lijst met beschikbare stages. In de beide departementen wordt het stageprofiel grondig geëvalueerd vooraleer de stageplaats wordt goedgekeurd. Centraal staat de opdracht die het bedrijf de stagiair aanbiedt en de competenties die hij/zij zo kan verwerven. In BEST krijgen de studenten twee à drie keer bezoek van een stagebegeleider, in BINF vijf à zes keer.

Naast de stagebegeleider is er ook een stagementor, een personeelslid van de stage-instelling dat de studenten dagelijks begeleidt op de werkvloer. Stagementoren kunnen altijd problemen signaleren aan de stagebegeleider.

In de studiefiche van *stages* staan de volgende doelstellingen:

- efficiënt functioneren in een reële bedrijfssituatie;
- vakkennis toepassen in concrete werksituaties;
- spontaan attitudes als zin voor zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, assertiviteit, samenwerking en doelgerichtheid aanwenden.

De stages worden geëvalueerd door de student en de stagementor (binnen het bedrijf) aan de hand van stageformulieren waarin de te behalen competenties maar ook de vooruitgang die de student maakt, worden geëvalueerd. De stageformulieren werden recent eenvormig gemaakt voor de twee departementen. De vertegenwoordigers van het werkveld zijn tevreden over de kwaliteit van de meeste stagiairs en over de manier waarop zij worden begeleid.

De stages zijn voor de opleiding ook een aanleiding om een direct contact te hebben met het werkveld. Enerzijds zijn er de ervaringen van de stagebegeleiders en anderzijds zijn er de evaluaties van de stagebedrijven. Indien zowel stagebedrijven als de Resonantiecommissie aangeven dat er wijzigingen op til zijn op de arbeidsmarkt, kan dat aanleiding geven tot nieuwe opleidingsonderdelen of aanpassingen aan de studiefiches.

De eindwerken in BINF zijn vervangen door de stageverslagen. In BEST zijn er een stageverslag en een scriptie. Er is daar ook een scriptiecoördinator aangesteld voor de opvolging van de scriptie. Elke student neemt tijdens de stageperiode twee tot drie keer contact op met de scriptiecoördinator. In BEST gebeurt de begeleiding van de stageverslagen door de stagebegeleiders.

In het departement BINF lopen momenteel 13 studenten stage in het buitenland (op 100 studenten in het derde modeltraject). Er zijn ook 18 inkomende studenten. Voor deze binnenkomende studenten wordt lesgegeven in het Engels. Daarnaast is er nog een internationale week (driedaagse) in het departement BINF.

Het departement BEST wil meer bedrijven vinden met een internationale dimensie, terwijl het departement BINF de begeleiding van de internationale stages nog wil verbeteren.

Aanbevelingen ter verbetering:

Bij de gesprekken met studenten en alumni bleek dat de beroepsgerichte component in het programma nog zou moeten verhogen via meer gastsprekers en bedrijfsbezoeken in het eerste en tweede modeltraject.

Facet 2.3 Samenhang van het programma

Beoordelingscriterium:

- Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend opleidingsprogramma.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Er is een behoorlijke samenhang tussen de verschillende opleidingsonderdelen van het opleidingsprogramma. De opleiding steunt op drie pijlers:

- het informaticagedeelte,
- de bedrijfseconomische en communicatieve aspecten,
- de ondersteunende elementen.

Wat het informaticagedeelte betreft, wordt verder een onderscheid gemaakt tussen:

- softwareontwikkeling,
- netwerk- en systeembeheer,
- webapplicaties en –services.

Voor het invullen van de beoogde competenties per opleidingsonderdeel wordt gebruikgemaakt van een competentiematrix. Via een kruistabel wordt de relatie tussen de competenties en de opleidingsonderdelen gevisualiseerd, en wordt een concreet overzicht geboden van welk opleidingsonderdeel voor welke competentie zorgt, of omgekeerd: welke competentie in welk opleidingsonderdeel kan worden behaald.

De opleiding streeft naar een brede gemeenschappelijke basis in het eerste modeltraject. In het tweede en derde modeltraject wordt gezorgd voor een verdere en logische opbouw van de opleidingsonderdelen, met een evolutie van basis naar uitbreiding, eenvoud naar complexiteit, en verwerving naar toepassing.

Om te zorgen voor een coherente en sequentiële samenhang van het programma waken de voorzitters van de opleidingscommissies en de vakgroepen erover dat de onderdelen elkaar zowel horizontaal als verticaal goed aanvullen, en dat er geen storende overlappingen zijn.

Een horizontale controle zorgt ervoor dat collega's die in parallele groepen lesgeven dezelfde eisen stellen wat de leerstof betreft, en dezelfde competenties en attitudes nastreven. Dit wordt vastgelegd in de studiefiche. De verticale controle bewaakt de vooruitgang binnen vergelijkbare opleidingsonderdelen over de drie opleidingsjaren. Ook bij een curriculumwijziging wordt deze verticale afstemming van de opleidingsonderdelen bewaakt.

In het eerste en tweede modeltraject zijn er geen keuzeopleidingsonderdelen. In het derde modeltraject wordt aan de studenten de mogelijkheid geboden zich via een keuzepakket verder te verdiepen in een van de volgende domeinen: mainframeapplicaties en -beheer, multimedia, netwerken en programmeren. Dit keuzepakket neemt slechts 4 procent van het aandeel in het totale programma in. Daarnaast is er in het derde modeltraject van de opleiding ook een tweede keuzepakket, waarbij de student een andere weg kan bewandelen via het *Studium Generale*, of kiezen voor een uitdieping van de *communicatievaardigheid Nederlands* (2 procent van het totale traject).

Naast het modeltraject bestaat bovendien de mogelijkheid om op een meer geïndividualiseerde wijze een studieloopbaan uit te bouwen, rekening houdend met de volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen. Bovendien kunnen de studenten de opleiding deeltijds volgen. Dit kan op twee manieren:

Horizontaal betekent dat de studenten gedurende het volledige academiejaar (twee semesters) halftijds studeren. Hiervoor wordt het opleidingsprogramma in zes modules van elk ongeveer vijftien credits opgesplitst.

Verticaal kan de student voltijds gedurende een semester per academiejaar studeren. Het eerste academiejaar is dat gedurende het eerste semester voltijds voor ongeveer dertig credits. In het tweede academiejaar wordt het eerste semester overgeslagen, en studeren de studenten gedurende het tweede semester voltijds voor de resterende credits van het modeltraject.

Door de verplichte invoering van semesters voor alle opleidingsonderdelen evolueert men in de richting van een grotere flexibiliteit, omdat de hele opleiding de facto herleid wordt tot een opeenvolging van vijf semesters, gevolgd door een stagesemester.

Behalve deeltijds studeren kan de student ook kiezen voor een individueel traject, omdat hij/zij al vrijstellingen heeft verworven en/of studievertraging heeft opgelopen. Voor het samenstellen van een individueel traject dient de student rekening te houden met de volgtijdelijkheid van de opleidingsonderdelen.

Uit gesprekken met de studenten bleek dat de volgtijdelijkheid duidelijk wordt meegedeeld en gekend is. Toch menen sommige studenten dat het niet-slagen voor bepaalde opleidingsonderdelen met zich meebrengt dat een (te) groot aantal opleidingsonderdelen niet kan worden opgenomen omwille van de volgtijdelijkheid.

Ook studenten met bijzondere faciliteiten, bijvoorbeeld in het kader van studeren met een functiebeperking, kunnen de toelating krijgen om een traject op maat of een individueel traject te volgen. Er zijn ook procedures voor EVC en EVK. Voor de CVO's van Gent en Lokeren werd een proefproject opgezet, om een voorstel voor aanvullingstraject vast te leggen voor wat vanaf dit academiejaar HBO5 is. Dit traject moet jaarlijks herbekeken en eventueel aangepast worden in het kader van curriculumwijzigingen of aanpassingen van de leerinhouden. Voor andere CVO's past men de EVC en EVK-procedure toe.

Dit alles brengt met zich mee dat het aantal studenten met een individueel traject blijft stijgen. Om het opnemen van een individueel traject concreet mogelijk te maken, worden de modeltrajecten in BEST altemeer afwisselend voor of na de middag geprogrammeerd, en kunnen de studenten in BINF met een individueel traject zelf hun rooster samenstellen, aangezien voor elk modeltraject meerdere klassen worden ingericht.

Omdat de studenten die internationaal mobiel zijn praktisch uitsluitend stage lopen in het buitenland, heeft dit geen gevolgen voor de samenhang van het programma.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie meent dat aan de studenten meer mogelijkheden moeten worden geboden voor het kiezen van opleidingsonderdelen. Momenteel is deze keuze te beperkt.

Facet 2.4 Studieomvang

Beoordelingscriterium:

- De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang, bachelor: tenminste 180 studiepunten.

Oordeel van de visitatiecommissie: OK

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding bestaat uit 3 studiejaar van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 180 studiepunten, en voldoet de opleiding hiermee aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een professionele bachelor.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.5 Studielast

Beoordelingscriteria:

- De werkelijke studietijd wordt getoetst en sluit aan bij de normen vastgesteld krachtens decreet.
- Het programma is studeerbaar doordat factoren, die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren zoveel mogelijk worden weggenomen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De totale studietijd is begroot op 1500 uur per modeltraject. Om na te gaan of de begrote studietijd overeen komt met de reële studietijd worden studietijdmetingen georganiseerd. Vanaf het academiejaar 2007-2008 wordt een methodiek met een grotere registratiefrequentie voor studietijdmeting gebruikt, via een module geïntegreerd in de ELO-omgeving Dokeos. Uit gesprekken met de studenten en lectoren bleek echter dat het hier in het departement BINF gaat om de methode van tijdschatting en niet tijdschrijven, en dat slechts een beperkt aantal studenten deelneemt aan deze tijdschattingen. Hierdoor zijn de resultaten minder betrouwbaar. In het departement BEST gebeuren de tijdmetingen wel aan de hand van tijdschrijven.

Daarnaast worden in beide departementen systematische studietijdmetingen met resonantiegesprekken via retrospectieve tijdsschatting gehouden, onder leiding van de departementale kwaliteitscoördinator (BINF) of de lectoren (BEST).

Waar de opleiding discrepanties waarneemt tussen de begrote en reële studietijd, worden deze besproken in de Opleidingscommissie en de betrokken vakgroepen. Daar werd gesuggereerd om in de lessen te verwijzen naar de studiefiches, en uit te leggen waarvoor de verschillende uren en codes staan. Zowel in het eerste als het tweede modeltraject wordt het vooropgestelde aantal studie-uren niet gehaald. Maar het verwachte en gepresteerde aantal uren volgen in het tweede modeltraject wel nagenoeg dezelfde curve. Ook in het derde modeltraject zijn de gemeten gemiddelde studietijden voor alle opleidingsonderdelen lager dan de begrote studietijden. De gemeten studietijd was aanvankelijk zowel in BINF als BEST aanzienlijk lager dan de begrote

studietijd. In het departement BEST werd wel in de recente studietijdmetingen een veel hogere studietijd gemeten voor zowel het eerste, tweede als derde modeltraject. In het derde modeltraject was de gemeten studietijd zelfs groter dan de begrote.

Om de gemeten en geprogrammeerde studietijd sterker in overeenstemming te brengen, werd onder andere voor taalvaardigheid Nederlands in het eerste modeltraject een verbeterplan uitgewerkt. Toch bleek dit niet het verwachte effect te hebben. De meer frequente niet-periodegebonden evaluaties hadden echter wel degelijk een effect.

Om de studeerbaarheid te vergroten, werd ook een aantal maatregelen genomen:

- een semesterstructuur met examens op het einde van het semester voor alle opleidingsonderdelen;
- een weloverwogen inroostering van contacturen (geen tussenuren);
- inspraak van de studenten bij het opstellen van het examenrooster;
- het invoeren van opleidingsonderdeeloverschrijdende projecten in het eerste en tweede modeltraject;
- meer en systematischer invoeren van niet-periodegebonden evaluatie (oefeningen, groepstaken...);
- organiseren van monitoraat voor vakgebonden studieproblemen;
- systematisch inroosteren van begeleid zelfstandig leren.

Voor bepaalde opleidingsonderdelen wordt gewerkt met niet-periodegebonden evaluatie, al of niet aangevuld met een examen.

In het academiejaar 2007-2008 is een curriculumwijziging ingevoerd, onder andere om de studeerbaarheid te vergroten. Zo werd het opleidingsonderdeel taalvaardigheid Nederlands vervangen door een nieuw opleidingsonderdeel communicatie in IT, en werden de contacturen evenwichtiger verdeeld over het eerste en tweede semester.

Speciale statuten behoren ook tot de mogelijkheden om studenten met een functiebeperking, een sportstatuut of een bestuursfunctie binnen of buiten de Hogeschool Gent op te vangen en zo de studeerbaarheid voor deze studenten te verhogen.

Uit gesprekken met de studenten blijkt dat door een aantal studenten het eerste modeltraject als erg licht wordt ervaren. Dit werd echter tegengesproken door andere studenten, waaruit blijkt dat de studielast in het eerste modeltraject vooral afhankelijk is van de vooropleiding. Alle studenten zijn het erover eens dat de studielast het zwaarst is in het vijfde semester (het eerste semester van het derde modeltraject). Zij vinden dit echter niet slecht, omdat zij menen dat het een goede voorbereiding is op het echte beroepsleven.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie steunt het voornemen van de opleiding om meer betrouwbare en representatieve tijdsmetingen uit te voeren die niet alleen uitgaan van de minimumstudiebelasting en vraagt om dit effectief te implementeren. Het departement BINF kan daarbij de methode van het departement BEST overnemen.

Facet 2.6 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Beoordelingscriteria:

- Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen.
- De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

In het ZER wordt niet verwezen naar een duidelijk didactisch concept. Wel wordt aangegeven dat voor de opleiding Toegepaste informatica het curriculum van de Hogeschool Gent is opgebouwd rond twee belangrijke assen:

- het optimaliseren van de leer- en verwervingsprocessen,
- het implementeren van de vaardigheden, competenties en attitudes waarover de afgestudeerden moeten beschikken.

Het doel van de opleiding is bij de studenten de vaardigheden, competenties en attitudes te ontwikkelen waarover ze moeten beschikken om in een breed spectrum van beroepsmogelijkheden te kunnen functioneren. Behalve over informaticatechnische competenties moeten de afgestudeerden TI ook beschikken over sociale vaardigheden, en moeten ze zowel individueel als in team kunnen werken.

De werkvormen zijn grotendeels in lijn met de vooropgestelde doelstellingen van competentiegericht onderwijs en het optimaliseren van leerprocessen. Naast het klassikaal of ex-cathedraonderwijs en de praktijkoefeningen en opdrachten, zijn er enkele vakoverschrijdende opleidingsonderdelen, simulaties en rollenspellen en wordt de nodige aandacht besteed aan BZL (begeleid zelfstandig leren), onder andere via de elektronische leeromgeving Dokeos.

De commissie waardeert het gebruik van Dokeos, dat niet alleen gebruikt wordt als een informatieplatform maar voor een aantal opleidingsonderdelen ook functioneert als leerplatform. Beide departementen beschikken hiervoor over de nodige infrastructuur en een draadloos netwerk. Er wordt gebruikgemaakt van diverse software, cd-roms, tutorials, websites enzovoort. De lectoren wiskunde en Engels maken tevens gebruik van de AIM-server voor het ontwikkelen en aanbieden van extra oefenmateriaal.

De commissie stelde vast dat vooral de vakoverschrijdende projecten I en II en het talenonderwijs de student centraal stellen en gericht zijn op competentieverwerving. De opdrachten zijn duidelijk omschreven en trachten de brug te maken tussen onderwijs en de beroepsweld. Theoretische modellen en concepten worden tijdens het werken aan het project *ontdekt* en geëxploreerd, waar nodig in samenwerking met de lector. Volgens de studenten werken de projecten motiverend en leren zij heel veel bij, zowel individueel als van elkaar.

Bij projecten I en II worden de studenten van nabij gevolgd, en niet alleen getoetst op kennis en vaardigheden maar ook op attitudes. Hoewel de competenties per opleidingsonderdeel worden opgesteld, blijft een aantal mogelijkheden onbenut om de competenties op een meer innovatieve manier bij te brengen in een aantal andere opleidingsonderdelen.

In *ICT-management* worden de studenten geconfronteerd met cases uit de praktijk. Dit vindt de commissie positief. Toch meent de commissie dat het gebruikte cursusmateriaal en de inhoud niet beantwoorden aan de benaming van het opleidingsonderdeel.

De commissie meent dat te weinig aandacht wordt besteed aan de inhoudelijke opbouw van sommige cursussen. Ook is het gebruik van innovatieve werkvormen zoals portfolio's nog te beperkt. Dat is eveneens het geval wat interactieve werkvormen betreft.

Over het algemeen zijn de studenten tevreden over de vernieuwde aanpak van het talenonderwijs, dat specifiek aansluit op de latere beroepswereld en meer competentiegericht is dan in het verleden. Toch menen sommige studenten dat het niveau van Frans (vooral in BEST) hoger zou kunnen.

Voor ongeveer de helft van de opleidingsonderdelen wordt een handboek gebruikt. De cursussen worden ter beschikking gesteld door de centrale Cursusdienst, die ervoor zorgt dat de studenten hun handboeken voor het begin van het semester kunnen aankopen tegen een voordelige prijs. Zoals al eerder vermeld, kunnen de cursussen in de twee departementen van elkaar verschillen. De meeste cursussen zijn actueel.

Ook de syllabi worden verdeeld via de Cursusdienst. Voor het eerste modeltraject zijn ze gratis. De bijkomende slides en presentaties die tijdens de lessen worden gebruikt, stellen de lectoren elektronisch ter beschikking via Dokeos.

De aanbevolen literatuur, vaktijdschriften, cd-roms en naslagwerken zijn ter beschikking in de mediatheek/bibliotheek.

De beoordeling van de kwaliteit van het gebruikte cursusmateriaal gebeurt blijkbaar uitsluitend via studentenenquêtes. Uit deze enquêtes blijkt dat ongeveer drie vierde van de studenten tevreden is over het gebruikte cursusmateriaal.

Aanbevelingen ter verbetering:

Voor de afstemming tussen de vormgeving en de inhoud van het programma vraagt de commissie bijzondere aandacht voor de inhoudelijke opbouw van sommige cursussen en voor meer innovatieve werkvormen, zoals portfolio's en meer interactieve werkvormen. Het vakoverschrijdend werken dat duidelijk zijn nut heeft bewezen bij projecten I en II, verdient navolging in andere opleidingsonderdelen.

Om de kwaliteit van de gebruikte leermaterialen te bewaken, kan de opleiding een beroep doen op externen uit het beroepsveld, maar ook op collega's van andere hogescholen of partnerinstellingen in binnen- en buitenland.

De commissie vraagt ook dat wanneer in cursussen kopieën worden overgenomen van bestaande handboeken, er ten minste een bronverwijzing zou aanwezig zijn, voor zover er toelating is voor het gebruik van deze kopieën.

De opleiding moet er ook over waken dat de inhoud van het vak – bijvoorbeeld ICT-management – de lading dekt.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Beoordelingscriterium:

- Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat en voor studenten inzichtelijk getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

In de academische kalender is een blok- en examenperiode voorzien in de maanden januari-februari en mei-juni. De tweede examenperiode vindt plaats eind augustus en begin september. Volgens de studenten die de commissie ontmoette, zijn de examens behoorlijk gespreid in de tijd. De studenten hebben ook inspraak bij het

opstellen van het examenrooster; hier wordt wel degelijk rekening mee gehouden. In het departement BEST mogen de studenten zelfs een voorstel doen.

Bij het begin van het semester krijgen de studenten een overzichtelijke kalender met de geplande toetsen en taken. De Opleidingscommissie gaat na of er voldoende spreiding is in de taken en toetsen. In de studiefiches is bovendien ook aangegeven hoeveel gewicht er gegeven wordt aan permanente evaluatie en andere evaluatievormen.

Het schriftelijk examen is de meest gebruikte toetsingsvorm. Voor sommige opleidingsonderdelen wordt permanente evaluatie – presentaties, paper, gequoteerde oefeningen,... – gebruikt naast een examen.

Sommige opleidingsonderdelen worden geëvalueerd met een schriftelijk examen en één of meerdere opdrachten. De evaluatie in de tweede zitting gebeurt meestal met een schriftelijk examen.

In het eerste en tweede modeltraject worden in het opleidingsonderdeel *projecten I en II* multidisciplinaire opdrachten in groepsverband uitgevoerd, waarbij niet alleen technische aspecten, maar ook attitudes en competenties worden geëvalueerd. Niet alleen de lectoren evalueren de studenten. De studenten worden ook beoordeeld via self (zelfevaluatie) en peer assessment (groepsevaluatie). Niet alleen kennis wordt beoordeeld, maar ook attitudes en vaardigheden zoals samenwerken in team, leren luisteren, het schrijven van een rapport en vergaderen komen hierbij erg uitdrukkelijk aan bod. Bij de beoordeling van stages *en* projecten I en II worden checklists gebruikt om de competenties te evalueren.

De meeste studenten met wie de commissie sprak, meenden dat zij rechtvaardig werden geëvalueerd bij de projecten I en II en de stages. Toch stelden enkele studenten dat de verschillen in evaluatie tussen de studenten niet altijd duidelijk zijn.

Om na te gaan welke competenties werden behaald, werd in het recente verleden een specifiek hiervoor ontwikkelde tool, namelijk Trace (Trajectory Communication and Evaluation system), in een experimenteerfase als plug-in aangeboden in de elektronische leeromgeving Dokeos. Via deze tool zou aan elke student bij het indienen van een taak of het afleggen van een test, individuele feedback gegeven kunnen worden over de bereikte competenties. Op die manier zou de student een perfect overzicht kunnen krijgen van welke competenties al verworven zijn en aan welke nog moet worden gewerkt. Hoewel de commissie meent dat het hier om een uitstekend instrument gaat, werd het nooit op grote schaal geïmplementeerd na de experimenteerfase.

Een aantal lectoren volgde bijscholing om efficiënt deze nieuwe vormen van evalueren te kunnen toepassen en begeleiden. Zij stelden dat zij vrij goed het groepswork en de presentaties kunnen evalueren aan de hand van indicatoren, maar tegelijk wezen ze erop dat de manier van evalueren van de projecten nog constant wordt bijgestuurd. Zij benadrukten dat groepswork een groeiproces is. Daarom houden zij individuele fiches bij per student, waarbij deze regelmatig met zijn eigen functioneren wordt geconfronteerd. Studenten moeten deze fiches ook wekelijks aftekenen.

Studenten met een functiebeperking kunnen genieten van examenfaciliteiten, vastgelegd in een departementale beslissing: mondeling examen, extra examentijd, mondelinge toelichting, gebruik van een laptop van het departement op het moment van het examen...

De commissie waardeert de behoorlijke organisatie van de examenperiodes – de inspraak van studenten, feedback na examens... – en van evaluatievormen als peer en self assessment.

Bij de beoordeling van de examens worden de examencijfers online ingebracht in de database van het deliberatiepuntenpakket. De resultaten worden verzameld per student. Elk lid van de Examencommissie ontvangt bij het begin van de deliberatie informatie en toelichting over de deliberatieprocedure en de afbakening van delibereerbare tekorten.

Na elke examenperiode wordt aan de studenten de kans geboden om op een vast tijdstip met alle vaklectoren te spreken over het hoe en waarom van de examenresultaten, en om hun examenkopijen in te kijken. De meeste studenten die hiervan gebruikmaken, zijn hierover tevreden.

De studenten worden via verschillende kanalen (de studiegids, de website van de Hogeschool Gent, de website van de respectievelijke departementen, de elektronische leeromgeving Dokeos, mentoraatsessies...) geïnformeerd over de evaluatiemethode en -criteria van elk opleidingsonderdeel.

In BINF zijn ongeveer zeven op tien 710van de eerstejaarsstudenten en iets meer dan de helft van de tweedejaarsstudenten tevreden over de timing, de duidelijkheid en de spreiding van de leerstof over de examens. De commissie meent dat de tevredenheidsgraad van de studenten vooral in het tweede jaar vrij laag is en ruimte laat voor verbetering. In BEST liggen de cijfers vooral in het eerste jaar iets hoger.

De lectoren evalueren zelf de kwaliteit van hun examens en toetsen. Op hogeschoolniveau wordt wel gewerkt aan een toetsbeleid, maar dat wordt nog niet toegepast.

Voor de beoordeling van de stage wordt rekening gehouden met de te bereiken eindcompetenties en indicatoren. Deze zijn terug te vinden in de studiefiche. Er wordt geëvalueerd, tussentijds en op het einde, aan de hand van formulieren waarin niet alleen gepeild wordt naar de verworven competenties, en de aanwezigheid van kennis en technische vaardigheden, maar waarin evenzeer aandacht besteed wordt aan attitudes. Volgens de vertegenwoordigers is de kwaliteit van de evaluatieformulieren de laatste jaren aanzienlijk verbeterd. Toch menen zij dat ze nog op een aantal punten kunnen worden verbeterd.

Het werk tijdens de stageperiode en de ontwikkelde applicatie worden op het einde van de stageperiode gepresenteerd voor een commissie, bestaande uit lectoren, medewerkers van de stage-instelling en eventueel andere personen uit het werkveld.

De evaluatie van de stage en de waarde van de onderdelen is verschillend voor BINF en BEST.

In BINF gaat 15 procent naar het stageverslag. De punten worden toegekend door de stagebegeleider en de lector-bijzitter. Er is 15 procent voorzien voor de presentatie. De punten worden toegekend door de stagebegeleider na overleg met de aanwezige commissieleden op basis van inhoud, vlotheid, taalgebruik, presentatie, de gebruikte middelen en het beantwoorden van vragen. Ten slotte gaat 70 procent naar het werk tijdens de stageperiode en naar de ontwikkelde applicatie.

In BEST gaat 10 procent naar de voorbereidende fase (toegekend door de stagecoördinator) en 40 procent naar de stage zelf (toegekend door de stagebegeleider na overleg met de stagementor). Er is 15 procent voorzien voor het stageverslag (toegekend door de stagebegeleider) en 20 procent voor de scriptie (toegekend door de scriptiecoördinator). Ten slotte is er de verdediging van het stageverslag en de scriptie. Vijftien procent wordt toegekend door de stagebegeleider na overleg met de andere leden van de commissie.

De stagebegeleider maakt van elk stagebezoek een verslag, dat zowel door de stagebegeleider als de studenten wordt ondertekend. Door deze transparantie weten de studenten hoe hun werk en zichzelf tussentijds worden beoordeeld. Als er bij de tussentijdse evaluatie negatieve elementen vermeld worden, hebben de studenten nog de kans om bij te sturen. Bij het niet behalen van credits voor het opleidingsonderdeel *stages* in de eerste zitting, kan de stageopdracht verder afgewerkt en/of het verslag worden herwerkt. Er volgt een nieuwe verdediging in de loop van de tweede zitting.

Om na te gaan of alle partijen tevreden zijn over de organisatie en het verloop van de stage, worden diverse bevragingen gehouden. De stagecoördinator bevragingt de stagementoren; de kwaliteits- of stagecoördinator bevragingt de studenten en de stagecoördinator bevragingt de stagebegeleiders.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie meent dat de vraagstelling bij de examens erg traditioneel is. Ze beveelt daarom aan de kwaliteit van de examens te laten beoordelen door derden: collega's in andere hogescholen of vertegenwoordigers van het beroepsveld.

Daarnaast meent de commissie dat het nuttig zou zijn de weging van de examenvragen op alle examens duidelijk aan te duiden.

Ten slotte steunt de commissie het voornemen van de hogeschool om werk te maken van een toetsbeleid.

De commissie meent ook dat een waardevol instrument als Trace zeker zijn nut kan bewijzen in het competentiegericht onderwijs en opnieuw dient gevaloriseerd te worden

Facet 2.8. Masterproef

Dit facet is niet van toepassing voor een professioneel gerichte bachelor.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Beoordelingscriteria:

Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten bachelor:

- diploma secundair onderwijs, diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of een andere internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend;
- door het instellingsbestuur bepaalde voorwaarden voor personen die niet aan bovengenoemde voorwaarden voldoen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de meeste inkomende studenten. In beide departementen kwam in de voorgaande jaren ongeveer 60 procent van de studenten uit TSO en 30 à 35 procent uit het ASO. De laatste jaren is het aandeel ASO-studenten in beide departementen echter weer gestegen naar meer dan 40 procent. Meer dan 95 procent zijn mannelijke studenten. Hoewel er in het verleden erg grote discrepanties waren tussen de slaagkansen van de studenten ASO en TSO, zijn deze verschillen de laatste jaren kleiner geworden.

Voor studenten met een beperkte voorkennis zijn meerdere opvangmogelijkheden voorzien. De studenten kunnen in beide departementen opfrissingscursussen Frans, Engels en wiskunde volgen in de week voor het begin van het academiejaar. Tijdens deze week wordt ook de LASSI-test (Learning and Study Strategies Inventory) op vrijwillige basis aangeboden. Hoewel het percentage studenten dat de LASSI-test doet, is toegenomen, gaat het toch nog steeds maar om 20 procent van de studenten. De LASSI-test bezorgt nieuwe studenten preventieve informatie over hun sterktes en zwaktes op het vlak van studiemethode en -planning, waarbij eveneens per aspect aanbevelingen worden gegeven. Alleen de studenten die erg zwak scoren op sommige aspecten (minder dan 5 procent), worden doorverwezen naar de studiebegeleider⁵. Voor vakinhoudelijke problemen is er later ook nog het monitoraat. Sinds het academiejaar 2004-2005 worden flexibele leerwegen aangeboden in de vorm van diploma-, credit- en examencontract.

Studenten die al slaagden voor het volledige eerste modeltraject (of alle credits ervan behaald hebben) van de kandidatuur/academische bachelor informatica, ingenieurswetenschappen en industriële wetenschappen, worden meteen toegelaten tot het tweede modeltraject. Sinds de invoering van het Flexibiliseringsdecreet in het academiejaar 2005-2006 werden de flexibele leerwegen uitgebreid en geformaliseerd. In het departement BINF volgt momenteel 41 procent een geïndividualiseerd traject; in het departement BEST is dat 35 procent.

De Hogeschool Gent heeft sinds 2006-2007 een diversiteitbeleid. In de beide departementen wordt gestreefd naar de integratie en begeleiding van studenten met een functiebeperving. Studenten met een functiebeperving kunnen studie- en examenfaciliteiten krijgen in de vorm van extra materiële ondersteuning en/of extra tijd voor een examen. Ook topsportstudenten en studenten in moeilijke socio-economische omstandigheden kunnen een beroep doen op speciale aangepaste studie- en examenfaciliteiten. De commissie stelde echter vast dat er geen of weinig inspanningen gebeuren om allochtone studenten aan te trekken. Studenten die het academisch Nederlands te weinig beheersen, kunnen zichzelf bijscholen via een taalprogramma, aangeboden via het leersysteem 'Hot Potatoes', en via een monitoraat Nederlands. De commissie apprecieert de oprissingscursus bij het begin van het academiejaar en het behoorlijke beleid inzake individuele leertrajecten.

Er zijn enkele aanvullingstrajecten uitgewerkt voor studenten die een graduaat informatica behaalden via het CVO (het huidige HBO5). Voor de CVO's waar geen afspraken mee gemaakt zijn, wordt gewerkt met EVC/EVK-procedures. Ook andere studenten kunnen een aanvraag voor vrijstellingen indienen op basis van EVK of EVC. Voor vrijstellingen op basis van EVK dient de student na overleg met de studietrajectbegeleider een aanvraag in bij de Departementsraad. Voor vrijstellingen op basis van EVC moet de student een uitgebreide portfolio samenstellen die zijn/haar competenties moet bewijzen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om meer aandacht te besteden aan de instroom van alle kansengroepen. Dit zou onder meer kunnen door taaltesten en -cursussen academisch Nederlands aan te bieden aan studenten met onvoldoende kennis van het Nederlands. De commissie meent immers dat zelfstudie alleen deze lacunes niet kan oplossen.

De commissie adviseert ook om meer feedback te geven op de LASSI-test. Sommige studenten verwonderden zich erover geen feedback te hebben gekregen, hoewel ze op sommige aspecten niet goed scoorden.

Oordeel over onderwerp 2, programma: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 2.1, relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma:	voldoende
facet 2.2, eisen professionele gerichtheid van het programma:	goed
facet 2.3, samenhang van het programma:	voldoende
facet 2.4, studieomvang:	OK
facet 2.5, studielast:	voldoende
facet 2.6, afstemming tussen vormgeving en inhoud:	voldoende
facet 2.7, beoordeling en toetsing:	voldoende
facet 2.8, masterproef:	niet van toepassing
facet 2.9, toelatingsvoorwaarden:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 3 Inzet van het personeel

Facet 3.1 Kwaliteit van het personeel

Beoordelingscriterium:

- Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie ervaart een degelijke deskundigheid bij de meeste lectoren en het administratief en technisch personeel. Toch meent de commissie dat het personeelsbeleid dient te worden bijgestuurd. De personeelsstructuur van de departementen lijkt de commissie vrij ingewikkeld, met opleidingsverantwoordelijken, vakverantwoordelijken en departementssecretarissen die de functie hebben van adjunct-departementshoofden maar niet verkozen zijn. Bovendien meent de commissie dat er te weinig wordt gebruikgemaakt van mogelijke synergieën tussen de twee departementen.

De meeste lectoren hebben voldoende kwalificaties om les te geven in de opleiding Toegepaste informatica. De grootste groep van het onderwijzend personeel in de opleiding Toegepaste informatica, gerekend in VTE's (voltijdse equivalenten), heeft een opleiding informatica/wiskunde genoten. De tweede en derde groep omvatten de lectoren met een taalopleiding of een uit het vakgebied toegepaste economie.

De studenten die de commissie ontmoette, waren het erover eens dat de kwaliteit van de meeste lectoren goed is, maar dat in bepaalde gevallen de docent onvoldoende kennis heeft van de materie. De studenten hebben het gevoel dat het aanpakken van dit probleem eigenlijk niets opbrengt. Anderzijds zijn de lectoren makkelijk bereikbaar; studenten kunnen vragen stellen per e-mail en krijgen meestal ook snel een antwoord.

Ook het administratief en technisch personeel is in staat om in te spelen op de noden van de departementen. Voor iedere functie op het secretariaat is een back-up voorzien, zodat het secretariaat in alle omstandigheden kan functioneren. Voor de permanentie in het openleercentrum in BINF zijn afspraken gemaakt met het CVO; voor de informatici is een wachtdienstregeling voorzien.

Voor aanwerving gaan de departementen in de eerste plaats uit van het reglement '*Werving en selectie*' van de Hogeschool Gent. In de Departementsraad wordt na een behoefteanalyse en na overleg met de vakgroepen beslist over de vacantverklaring en het voorstel tot aanwerving. De selectie wordt vervolgens uitgevoerd door een selectiecommissie die door de Departementsraad is aangeduid. Daarbij wordt enerzijds rekening gehouden met het profiel zoals beschreven door de vakgroep, en anderzijds met aandachtspunten uitgeschreven door de sector Personeel van de Hogeschool Gent.

Het onthaal van een nieuwe collega berust in de eerste plaats bij de opleidingsvoorzitter. Er is ook een infobrochure beschikbaar.

Omwille van de dalende studenteninstroom in de opleiding Toegepaste informatica waren er tussen 2002 en 2007 nauwelijks vacatures. Maar sindsdien is er een kentering en kunnen nieuwe personeelsleden worden aangeworven. Momenteel is er echter een tekort aan informatici op de arbeidsmarkt, en zijn er voor elke vacante betrekking niet altijd voldoende kandidaten. Er wordt dan ook een grote flexibiliteit van het personeel verwacht om hiervoor een oplossing te vinden. Studenten signaleerden dat zij soms de indruk hadden dat sommige lectoren de leerstof samen met hen trachtten te verwerven.

Bij de taakstellingen en de verdeling van de opdrachten wordt in de mate van het mogelijke rekening gehouden met de noden van de student in het kader van de opleiding, de vakspecialisatie van de lectoren en het evenwicht in de belasting van de lectoren, vooral over de semesters heen.

De statutaire evaluatie voor vastbenoemde personeelsleden is volgens het hogeschoolreglement verplicht om de vijf jaar; voor tijdelijke personeelsleden is dit jaarlijks. De evaluatie van de personeelsleden vertrekt van een zelfevaluatie door het personeelslid, gevolgd door een evaluatiegesprek, waarbij de resultaten van de bevragingen van de studenten over de onderwijsactiviteiten informatief beschikbaar zijn. Dit resulteert in een evaluatievoorstel van het departementshoofd en/of vakgroepvoorzitter. De eindbeslissing ligt bij de Departementsraad. Hoewel in het ZER wordt verwezen naar functioneringsgesprekken scheen er verwarring te bestaan tussen functionerings- en evaluatiegesprekken, en schenen de eerste zich te beperken tot een zelfevaluatie of tot functioneringsgesprekken met lectoren waarbij problemen werden gesignaleerd. In de toekomst zal een aantal vakgroep- en opleidingsverantwoordelijken een bijscholing volgen voor het voeren van functioneringsgesprekken.

De lectoren en de gedoceerde opleidingsonderdelen worden door de studenten beoordeeld via bevragingen. Elke lector krijgt zijn eigen resultaten. Het departementshoofd en de vakvoorzitter beslissen autonoom wie wordt geroepen voor een functioneringsgesprek. De studenten met wie de commissie sprak, gaven aan dat de kwaliteit van de meeste lectoren goed is. Maar ze betreuren dat er te weinig verbeteracties volgen als wordt aangegeven dat lectoren de leerstof te weinig beheersen of die niet kunnen overbrengen.

Voor de benoemingen is het reglement van de Hogeschool Gent op 'benoeming en omstandigheidsevaluatie' van toepassing; voor bevorderingen is dat het '*Reglement bevorderingen onderwijzend personeel 2007*'.

Zowel de vakgroepen als de Opleidingscommissie hebben adviesbevoegdheid voor personeelsbeleid en -aangelegenheden, terwijl de Departementsraad belast is met het formuleren van voorstellen in verband met de aanstellingen en benoemingen voor het OP en ATP.

In de begroting is een bedrag voorzien voor externe opleidingen en kostenvergoedingen voor vervoer. De Departementsraad beslist jaarlijks over de verdeelsleutel voor bijscholing van het personeel. Het initiatief om zich bij te scholen, wordt door het OP-lid zelf genomen op basis van het aanbod. De Navormingscommissie, bestaande uit alle voorzitters van de vakgroepen, keurt de navormingsinitiatieven goed.

De commissie had de indruk dat het nascholingsbeleid te weinig proactief is en niet echt wordt gestuurd, tenzij er een dringende nood is aan een bepaalde expertise. Uit de lijst van gevolgde bijscholingen blijkt dat het vaak dezelfde personeelsleden zijn die bijscholing volgen, en dat slechts weinig lectoren vakspecifieke bijscholing volgen. Bovendien had de commissie de indruk dat bepaalde personeelsleden bij afvloeiingen een groot aantal nieuwe opleidingsonderdelen moesten of wilden opnemen en dat zij dus een groot aantal nascholingen dienden te volgen samen met een totaal nieuwe opdracht.

De ATP-leden volgen ook bijscholing, vooral in verband met computervaardigheden en het leren omgaan met computerpakketten van de Hogeschool Gent.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie dringt aan op meer aandacht voor de personeelsstructuur en het personeelsbeleid. Uit het organogram is niet altijd op te maken wie verantwoordelijk is voor wat, en wie een bepaalde groep aanstuurt.

De functioneringsgesprekken worden niet of te weinig aangewend als beleidsinstrument. De commissie beveelt aan om tijdens de functioneringsgesprekken te peilen naar mogelijke opportuniteiten, vooral daar waar het om informaticaspecialisaties gaat, en die te documenteren en op te volgen aan de hand van bijvoorbeeld een competentiematrix.

Er dienen ook verbeteringsacties te worden opgezet wanneer studenten klagen over te weinig kennis of motivatie van de lectoren.

Ook mogelijke synergieën op het gebied van personeelsbeleid en opleidingscoördinatie tussen de twee departementen moeten beter worden benut.

Het nascholingsbeleid dient nog meer te worden afgestemd op de noden van de opleiding. Daarenboven moeten nog meer lectoren nascholing vormen. De commissie beveelt aan om een competentiematrix van de personeelsleden op te stellen waaruit duidelijk blijkt welke competenties momenteel en in de toekomst nodig zijn en op deze manier een gericht aanwervings- en nascholingsbeleid te ontwikkelen. Een nascholingsfiche per personeelslid is aangewezen om op deze manier na te gaan of individuele personeelsleden behoefte hebben aan nascholing of eventueel elders kunnen ingeschaald worden.

Facet 3.2 Eisen professionele gerichtheid

Beoordelingscriterium:

- De opleiding sluit aan bij de volgende criteria voor de inzet van personeel van een professioneel gerichte opleiding: het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroeps- of kunstpraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Er is voeling met nieuwe trends in de markt dankzij de gastsprekers en de contacten van lectoren met het beroepsveld. De commissie stelde vast dat er in het verleden slechts weinig lectoren aanwezig waren met beroepservaring. Dankzij het stijgende studentenaantal heeft de opleiding in beide departementen een aantal lectoren kunnen aanwerven die over recente beroepservaring beschikken.

Een aantal lectoren van de opleiding Toegepaste informatica beschikt over gespecialiseerde kennis. Dit wordt voor een stuk weerspiegeld in de keuzepakketten programmeren, multimedia, netwerken en mainframe. Deze specialisaties zijn ook terug te vinden in de postgraduatoren e-design (BEST), toegepast IT-management en computer systems validation (BINF), waar enkele lectoren van de opleiding lesgeven. Daarnaast hebben twee OP-leden van BINF ook de opleiding tot Cisco-certified academy instructor gevolgd. BINF heeft een formele samenwerkingsovereenkomst met IBM.

Toch heeft de commissie de indruk dat vooral in BEST veel specialisaties bij één enkele lector terechtkomen.

De belangrijkste banden van het opleidingsteam met de professionele praktijk worden gevormd door twee kanalen: enerzijds de Resonantiecommissie (BINF) en de Forum-resonantiecommissie (BEST), en anderzijds de stage. Een aanzienlijk deel van het OP-personeel binnen de opleiding is betrokken bij de stage. Dit verplicht de stagebegeleiders verschillende keren een stagebezoek in situ te brengen.

In de beide departementen geven informaticadeskundigen – bijvoorbeeld van Fortis, Europabank, Oracle, IBM en Inbev – gastcolleges. De opleiding heeft ook een goede relatie met Agoria-ICT, de beroepsvereniging van informaticabedrijven. Er zijn geen gastlectoren.

Verder zijn de beide departementen lid van de vzw Bachelor (de vroegere NUG), en heeft BINF ook een lidmaatschap afgesloten met onder meer Biwug (Benelux Information Worker User Group), SAI, Bejug (Belgian Java User Group), Feweb, Voka en Agoria. BEST is eveneens lid van Voka, het Vlaamse netwerk van

ondernemingen, en van Agoria-ICT, beroepsvereniging van informaticabedrijven. Het departement BINF tracht ook contact met het werkveld te onderhouden via de recente alumniwerking.

Een (klein) aantal lectoren van het departement BINF heeft in het kader van de bilaterale samenwerkingsovereenkomsten deelgenomen aan de mobiliteit van docenten. Er is ook een overeenkomst met Troy University (VS) maar die leidde niet tot docentmobiliteit. Voor BEST is er een docentenuitwisseling met MSPU in Moskou en een studentenuitwisseling met Troy University. Toch nam slechts één enkele lector deel aan de lectorenmobiliteit.

Sinds het zogenaamde Structuurdecreet moeten de professionele bacheloropleidingen aan projectmatig wetenschappelijk onderzoek (PWO) doen. In BINF werden de eerste voorstellen al in 2004 ingediend, in BEST pas in 2007. Zowel in BINF als in BEST is een aantal lectoren betrokken bij het PWO. Deze projecten werden al beschreven onder facet 2.2. In de beide departementen wordt ook aan maatschappelijke dienstverlening gedaan. Informaticatechnische opleidingen worden verzorgd bij onder meer Cevora, het OCMW Aalst en de firma Jan De Nul.

Hoewel de mogelijkheid bestaat om bijscholing te volgen, blijkt uit de lijst van bijscholingen dat slechts een klein aantal nascholingen vakspecifiek is. Het gaat vaak om algemene of pedagogische nascholing, of om het bijwonen van congressen en symposia. Daarnaast neemt een aantal lectoren deel aan internationale congressen van onder meer Space (Network of European Institutions of Higher Education) en EAIE (European Association for International Education). Deze congressen zijn nuttig in het kader van het opstellen van bilaterale contracten, maar zijn niet opleidingsgebonden.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om de mogelijkheid van gastlectoren in overweging te nemen, omdat zo de link met het werkveld gestructureerd aanwezig is.

De commissie beveelt ook aan om meer aandacht te besteden aan het professionaliseringsbeleid van de lectoren.

Facet 3.3. Kwantiteit personeel

Beoordelingscriterium:

- Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Tijdens het academiejaar 2007-2008 waren in het departement Bedrijfskunde Aalst 56 (46 OP en 10 ATP) en in het departement Bedrijfsinformatie 79 (66 OP en 13 ATP) personeelsleden tewerkgesteld. In het departement BEST zijn daarvan 8,8 voltijdse eenheden (VTE) als OP werkzaam binnen de opleiding Toegepaste informatica. De totale personeelsomkadering voor de opleiding Toegepaste informatica bedraagt 27,05 VTE, gespreid over 52 personeelsleden. In BEST is 90 procent van de OP's en 80 procent van de ATP's vastbenoemd; de overigen zijn tijdelijken. In BINF is 80 procent van de personeelsleden vastbenoemd; bij de ATP's zijn ook 1,5 VTE contractuelen werkzaam. In de beide departementen is de grote meerderheid van de personeelsleden fulltime werkzaam binnen het departement (maar daarom niet de opleiding). Voor BEST is dat bijna het hele OP en 60 procent van het ATP. Voor BINF is bijna 80 procent fulltime werkzaam binnen het departement.

In de twee departementen ligt de student-lectorratio rond de twintig studenten per lector. De opleiding ervaart dit als voldoende. Er waren dan ook geen klachten over de werklast bij de OP-leden. Het personeel van het nieuwe openleercentrum in BINF vreest wel dat men met te weinig is om het grote bezoekersaantal en de ruime bezoeken het hoofd te kunnen bieden.

De commissie heeft vastgesteld dat sommige personeelsleden in BEST moeten een erg brede waaier aan opleidingsonderdelen verzorgen, wat voor een verhoogde werklast zorgt. Ook de helpdesk van BEST klaagde over een hoge werkdruk.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt erover te waken dat er tijdig wordt gezocht naar OP-leden met de nodige competenties, en te vermijden dat sommige lectoren te zwaar worden belast met een te grote waaier aan specialisaties. Een gericht nascholingsbeleid en het mogelijk aanwerven van gastlectoren en/of contractuelen kunnen daarbij helpen.

De commissie vraagt ook aandacht voor de personeelsbezetting van het nieuwe openleercentrum in BINF. Het grote succes hiervan noodzaakt waarschijnlijk een uitbreiding van het personeel.

Oordeel over onderwerp 3, inzet van het personeel: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 3.1, kwaliteit personeel:	voldoende
facet 3.2, eisen professionele gerichtheid:	voldoende
facet 3.3, kwantiteit personeel:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

Beoordelingscriterium:

- De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Sinds het academiejaar 2004-2005 organiseert het departement BEST zijn onderwijs in een volledig nieuw gebouw (blok L) in de Arbeidstraat 14 in Aalst. Een aangrenzend gebouw (blok C) werd volledig gerenoveerd en werd in 2006 in gebruik genomen. Het nieuwe gebouw telt drie bouwlagen, en het vernieuwde gebouw telt twee verdiepingen. Er bevinden zich 28 onderwijsruimtes, waaronder 6 computerlokalen voor laptopgebruik, 3 computerlokalen met vaste pc's en 1 netwerk/hardwarepracticumklas. Deze netwerkklas beschikt over 6 nieuwe servers die draadloos bereikbaar zijn door de studenten, zowel vanuit de netwerkklas als van elders op de campus. Verder zijn 4 Cisco-routers en 1 switch aanwezig. Op de 6 servers is MS Windows Server 2003 geïnstalleerd. Verder is de software SemSim CCNA Router Simulator aanwezig.

De commissie stelde vast dat er geen racks aanwezig waren. In de vloeren van de computerlokalen zijn stopcontacten en netwerkaansluitingen verwerkt. Elk lokaal beschikt over een whiteboard en een ad-valvasprikbord.

Er zijn twee VTE aanwezig voor IT-ondersteuning. Zij vormen het System. Het System staat in voor het computeronderhoud en de ondersteuning van hard- en softwareproblemen voor studenten en personeel: herstellen pc's, netwerk beheren, servers installeren, websites programmeren, boekhouding, inventaris, opbouwen/herstellen/renoveren van pc-lokalen, en helpdesk voor studenten en lectoren. Vragen hiervoor komen via e-mail of worden gesteld tijdens de pauzes. Er zijn geen Service Level Agreements (SLA) of Diensten Niveau Overeenkomsten (DNO).

Er is in het nieuwe gebouw in BEST ook een ontmoetingsruimte waar de studenten kunnen werken, lunchen (broodjeslunch) en zich ontspannen. In de gebouwen zijn ook twee auditoria, twee talenpractica, een vergaderkamer, een lectorenkamer, een coördinatorenruimte en secretariaten.

Daarnaast is een mediatheek met zelfstudiecentrum uitgerust met 14 computers. Er is ook een tweetal laptops beschikbaar, die kunnen worden uitgeleend. De studenten kunnen ook in groep werken in deze mediatheek. De boekencollectie is vrij beperkt. Het budget voor het hele departement bedraagt slechts 1000 euro. Het is de Navormingscommissie die beslist over de aankoop van naslagwerken. Anderzijds kunnen de studenten gebruikmaken van de erg uitgebreide elektronische bibliotheek van de Hogeschool Gent, waaraan 80.000 euro per jaar wordt besteed. De studenten kunnen hierop ook thuis inloggen. De bibliotheek beschikt ook over een aantal e-books van Springer. In de bibliotheek werken 2 VTE's (1 VTE + 2 halve VTE) en een assistente. Er vinden 3700 uitleningen per jaar plaats. De studenten krijgen tijdens de onthaalweek informatie over hoe ze in de catalogus kunnen zoeken en hoe ze databanken kunnen gebruiken. Het openleercentrum is alle dagen geopend van 8 tot 17 uur (op vrijdag tot 16 uur). Voor sommige opleidingsonderdelen wordt in BEST gebruikgemaakt van de AIM-server, waarop de lector zelfstudiepakketten met feedback kan ontwikkelen.

Waterfonteintjes zijn ter beschikking van de studenten. Buiten zijn er fietsenrekken en uitleenfietsen die door Sovoreg werden gefinancierd. De commissie apprecieert de aangename sfeer in het BEST-gebouw.

Het hoofdgebouw B van BINF dateert van rond 1975 en is aan de buitenkant in een slechte toestand. De laatste drie jaar is er heel wat geïnvesteerd in de renovatie van de binnenkant van het gebouw. Zo zijn de vloeren en muren in de gangen van de drie hoogste verdiepingen vernieuwd. Toch oogt het nog steeds niet aantrekkelijk.

Het gebouw wordt gebruikt door verschillende departementen van de Hogeschool Gent. In totaal zijn er in dit gebouw 4 bouwlagen met ongeveer 144 leslokalen, waarvan 2 lokalen per verdieping uitgebouwd zijn tot auditoria. Voor de opleiding TI zijn er 12 pc-lokale met vaste desktops, waarvan 2 lokalen voor het opleidingsonderdeel netwerken. BINF beschikt over 4 nieuwe DNS-DHCP-servers die in de 2 netwerkklassen onder meer worden gebruikt voor installatievoorbeelden van Microsoft Commerce/Exchange/Sharepoint. Deze servers worden ook gebruikt voor de gevirtualiseerde Linux- en Windows-omgeving. Er zijn ook 2 grote netwerkkasten voorzien, waarin voor 12.000 euro aan Cisco-apparatuur werd geplaatst. Daarnaast zijn er boxen waarin al het gebruikte materiaal kan worden opgeborgen.

Twee lectoren hebben het Cisco-certificaat behaald; de studenten kunnen ervoor kiezen het Cisco-certificaat te behalen als ze dit deels zelf bekostigen. Slechts 10 procent van de studenten zit in het certificatieproject; de financiële tussenkomst door de Hogeschool Gent wordt op prijs gesteld. Alle pc-lokale hebben WiFi-voorzieningen. Per pc-lokaal zijn ook 13 vaste lijnen van 100 Mbit voorzien voor laptops die op het CC-Hogent-netwerk zitten, zoals voor de WiFi-faciliteiten. Verder zijn er vier talenpractica, twee klassieke en twee digitale. Ook hier waren er tijdelijke problemen met het draadloze netwerk. De studenten klaagden ook over de te kleine lokalen – of de te grote groepen.

Het Systeem van BINF staat in voor het onderhoud van de pc-classes en het installeren of updaten van software. Voor de opleiding Toegepaste informatica worden profielen aangemaakt met 40veertig verschillende programma's. In BINF bestaat het Systeem uit één 1halftijds OP-, één 1halftijds ATP-lid en één 1voltijds ATP-lid. Elk lid van het Systeem heeft zijn eigen verantwoordelijkheden: er is 1 één systeembeheerder voor het netwerk, één 1voor het programmeerwerk en één 1voor de meer manuele taken, zoals herstellingen. De medewerkers van het Systeem (BINF) hebben een procedurehandboek samengesteld over de hierboven vermelde werkzaamheden. Via een webpagina kunnen lectoren problemen signaleren. Ook hier zijn er geen SLA's, maar het Systeem bepaalt wel prioriteiten voor het oplossen van problemen. Het systeem schijnt goed te werken. De studenten worden ook via hun accounts geresponsabiliseerd voor de gebruikte pc's. De computerfaciliteiten van de Hogeschool Gent zijn ook thuis toegankelijk via VPN.

Naast de Systemen van BINF en BEST is de Sector Informatisering verantwoordelijk voor de firewall, de elektronische bibliotheken en het draadloze netwerk.

Op de campus van BINF zijn er drie restaurants, waarvan een zelfbediening voor warme schotels en broodjes, een voor snacks en een waar men een dagschotel kan krijgen. Er is nog een vierde restaurant in aanbouw. Sovoreg (Sociale Voorzieningen Regio Gent) zorgt voor democratische prijzen.

Het nieuwe openleercentrum is ruim en omvat twee verdiepingen. Naast een groot aantal vaste pc's kunnen de studenten er ook werken met laptops. Het openleercentrum is elke dag toegankelijk van 8 tot 22 uur. Er zijn momenteel al 1200 bezoekers per dag, waardoor het aanwezige personeel onder grote druk staat. De studenten dienen te reserveren via een reservatietool en kunnen maximaal vier uur per dag reserveren. Ze beschikken over een aantal credits per semester. Ook de docenten dienen te reserveren. Zij beschikken over enkele docentendesks. Voor de studenten die in stilte willen werken, is er een stille ruimte. Daarnaast is er ook een aantal studiecellen waar studenten in absolute stilte kunnen werken. De beveiliging werd aan een externe firma toevertrouwd; hiervoor zijn er wel SLA's.

Er is naast het openleercentrum ook een aantal kleine lokale voor gesprekken en groepswork. Het ombudslokaal is centraal gelegen, maar biedt weinig privacy omwille van de grote ramen die op het ogenblik van het bezoek niet waren afgeschermd.

Voor de lectoren is een lectorenlokaal uitgerust met vier computers en een aantal zetels. Dit lokaal lijkt echter beter uitgerust voor overleg dan om in stilte te werken.

De beide departementen hebben een infirmerie met een brancard en alles wat nodig is voor EHBO.

Zowel in BINF als BEST kunnen alle lectoren beschikken over een laptop van het departement. Er zijn ook een gratis eerstelijns helpdesk voor hard- en softwareproblemen door het Systeem en de helpdesk van de dienst Informatisering voorhanden. De lectoren en studenten kunnen bovendien gebruikmaken van het elektronische leerplatform Dokeos. Elk jaar kunnen de studenten en het personeel een laptop met drie jaar 'on site next business day'-garantie aankopen tegen democratische prijzen via de Hnet-website van de Sector Informatisering.

Jaarlijks maken de vakgroepen een planning op voor de materiële middelen die ze willen aankopen. Die wordt vervolgens besproken in de vergaderingen van de Opleidingscommissie (voor BINF) en in de Departementsraad (voor BEST). Voor investeringsgoederen wordt de aanbesteding voorbereid door de vakgroep en besproken met het departementshoofd, die budgethouder is. Verbruiksgoederen worden aangekocht door de budgethouder, in samenspraak met de voorzitters van de vakgroepen en de Opleidingscommissie.

Over het algemeen zijn zowel in BINF als BEST de lokalen behoorlijk uitgerust. De commissie waardeert het feit dat de studenten in BINF worden geresponsabiliseerd voor het gebruik van het materiaal. De commissie waardeert het nieuwe openleercentrum in Gent en de nieuwbouw in Aalst.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan de helpdesk van BEST beter te organiseren. Zij kunnen zich laten inspireren door de procedure die door het Systeem van BINF wordt gebruikt.

De commissie meent ook dat het goed zou zijn te rapporteren over het aantal en het soort tussenkomsten, en op basis hiervan mogelijke proactieve acties te nemen.

Ze beveelt ook aan dat de netwerkklas in BEST zou uitgerust worden met netwerkkasten.

De commissie vindt dat het lokaal van de Ombudsdienst in BINF meer privacy moet kunnen garanderen. Daarnaast vindt ze dat de lectoren in BINF moeten beschikken over een lokaal waar ze ongehinderd kunnen werken.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Beoordelingscriteria:

- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang.
- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De abiturienten worden geïnformeerd over de opleiding via de website van de hogeschool en de websites van de departementen. Er zijn ook centrale en departementale infobrochures met informatie over de opleidingen, de onderwijsfaciliteiten en de flexibele leermogelijkheden. De commissie vindt de opleidingsbrochure goed en aantrekkelijk.

Daarnaast richt elk departement jaarlijks meerdere informatiedagen en een opendeurdag in, waarop de geïnteresseerden terechtkunnen met al hun vragen over de opleiding en het verder studeren. Tevens wordt deelgenomen aan de door het departement Onderwijs georganiseerde SID-In's in de verschillende Vlaamse

provincies. Beide departementen zijn aanwezig op infosessies, georganiseerd door secundaire scholen en verenigingen. Ter voorbereiding op de studiekeuze organiseren de beide departementen 'Live', waarop abiturienten individueel of in groep het departement-in-werking kunnen bezoeken. Het departement BINF biedt het hele jaar door aan laatstejaarsleerlingen de kans om een dag te proeven van het hoger onderwijs. Door de organisatie van workshops laat het departement BINF leerlingen kennismaken met de opleiding. Om jongeren te laten kennismaken met het IT-beroep en de vooroordelen hierover te ontkrachten, werd aan het departement BINF in het academiejaar 2007-2008 '*Pimp IT up!*' georganiseerd.

Voor de opvang van de nieuwe studenten is een introductieweek voorzien, waarin de nieuwkomers via allerlei praktische informatie en een rondleiding wegwijs worden gemaakt. In het departement BEST nemen bijna alle studenten deel aan deze introductieweek. In het departement BINF is de respons kleiner. Sovoreg bezorgt de studenten bovendien jaarlijks informatie over alle mogelijke studentenvoorzieningen aan de hogeschool via de website, een studentmap (stadsplan) en een Blix-agenda. Op het moment van de inschrijving krijgen eerstejaarsstudenten de folder '*Studeer met Suxes!*', waarin informatie over studieadvies en -begeleiding staat. Ze krijgen tevens een brochure over studievaardigheden. Ook de naam, website en bereikbaarheid van de departementale studiebegeleider, de trajectbegeleider en de ombudsman worden onder meer via dit kanaal bekendgemaakt.

Voor de meer informele contacten wordt in BEST, in samenwerking met Sovoreg en de studentenclub, jaarlijks in de eerste week van het academiejaar een studentikoze openingsavond ingericht. Voor de studenten in Gent organiseert de stad Gent een 'Kickoff'-evenement en verwelkomt Sovoreg de studenten met een fuif.

De diversiteit van de instroom wordt vastgesteld door de analyse van de gegevens die de studenten bij hun inschrijving meedelen. Tijdens de introductieweek wordt de heterogeniteit opgevangen door de organisatie van opfrissingscursussen en aanvangstoetsen, onder meer voor talen en wiskunde. In de beide departementen worden voor Frans en Engels online-oefenpakketten aangeboden. Sinds het academiejaar 2006-2007 is in elk departement van de Hogeschool Gent een voltijdse trajectbegeleid(st)er aangesteld. De trajectbegeleider is het hele academiejaar actief bij het begeleiden van het leertraject van studenten. De studie(traject)begeleider geeft in de introductieweek informatie over de mogelijkheden van studiehulp in de ruimste betekenis. Daarin komen mogelijke individuele studie- en trajectbegeleiding, sessies over studiemethode, -planning en faalangst, en ondersteuning bij een sociale en psychische problematiek door de studiebegeleider, Sovoreg of externen aan bod. De groepssessies kenden vooral in het departement BINF weinig succes. Daarom wordt nu meer overgegaan tot individuele begeleiding. Tot vorig jaar bestond er ook een mentoraat, maar dit werd afgeschaft omwille van de lage respons.

In de eerste week ontvangt elke student informatie over de website waarop het studiecontract en de studiegids staan. In de studiegids zijn de studiefiches van alle opleidingsonderdelen, met vermelding van onder meer de doelstellingen, inhoud, didactische werkvormen en evaluatiecriteria, vermeld. Ook de algemene onderwijs- en examenregeling met de departementale aanvullingen worden daarin beschreven.

De eerstelijnsbegeleiding van de studenten ligt bij de lectoren. Zij zijn erg toegankelijk voor de studenten, waardoor deze laatsten van nabij kunnen worden gevolgd en begeleid. Zij kunnen studenten aanbevelen zich te wenden tot het monitoraat, de studiebegeleiding of de trajectbegeleid(st)er. Met het stijgende aantal studenten dat niet langer in een modeltraject zit, wordt het belang van de trajectbegeleiders steeds groter.

De studenten bevestigden dat zij monitoraat kunnen krijgen wanneer zij er behoefte aan hebben. Zij bevestigden eveneens dat de meeste lectoren ingaan op de vraag om meer oefeningen of extra uitleg. Ook op het niveau van de Hogeschool Gent is er een verantwoordelijke voor studieadvies en studiebegeleiding. Hij verzorgt vooral aanvullende coaching en studieadvies, en stuurt de werkgroep Studiebegeleiders aan.

De diensten van Sovoreg zijn voor de studenten van BINF makkelijk te bereiken. Voor de studenten van BEST is er ook regelmatig een maatschappelijk werker van Sovoreg aanwezig, die kan instaan voor actieve hulp en eventueel voor externe hulp kan zorgen bij psychosociale en financiële problemen. De commissie heeft echter

geen verantwoordelijke van Sovoreg ontmoet. Voor studenten met een functiebeperking gebeurt de begeleiding in samenwerking met de GON-begeleiders en eventueel de ouders.

In elk departement is een ombudsman beschikbaar. De ombudsfunctie heeft als doel te bemiddelen bij conflicten tussen studenten en lectoren van de Examencommissie, en te intermediëren bij conflicten tussen studenten en lectoren, en studenten onderling, ook buiten evaluatiemomenten. De departementen hebben besloten om vooral preventief op te treden. Vooral het departement BINF geeft een ruime interpretatie aan de taak van de ombudsman. Toch zijn er per jaar blijkbaar maar tien tot vijftien dossiers. Misschien heeft dit te maken met het weinig discrete lokaal van de ombudsman.

In de beide departementen zijn lectoren vrijgesteld om de studenten tijdens de buitenlandse stages te begeleiden. Hoewel in het departement BEST een bedrag van 500 euro ter beschikking wordt gesteld van studenten die in het buitenland stage willen lopen, zijn er de laatste jaren geen kandidaten geweest.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan dat er nog meer aandacht wordt besteed aan de resultaten van de LASSI-test. Studenten verwachten niet alleen feedback van het programma, maar ook een persoonlijke feedback van de studiebegeleiders.

Oordeel over onderwerp 4, voorzieningen: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 4.1, materiële voorzieningen :	voldoende
facet 4.2, studiebegeleiding:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

Beoordelingscriterium:

- De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De Hogeschool Gent heeft ervoor gekozen zelfevaluatierapporten op te stellen op basis van EFQM en met behulp van de TRIS-methode. In de beide departementen heeft een aantal lectoren de TRIS- assessoropleiding gevolgd.

Op elk niveau – de hogeschool als geheel, de sector, de dienst van de algemeen directeur, het departement en de opleiding – wordt regelmatig een zelfevaluatie uitgevoerd om na te gaan of aan de vooropgezette kwaliteitseisen wordt voldaan, zodat de strategische doelstellingen van de betrokken eenheid worden nagestreefd.

De commissie meent echter dat kwaliteitsmanagement te theoretisch wordt benaderd, en dat de vooropgezette strategische doeleinden te weinig worden gedefinieerd in termen van streefcijfers en toetsbare streefdoelen. Daardoor is het moeilijk na te gaan of de strategische doelstellingen worden gehaald. Er gebeuren ook interne audits, maar die gaan alleen over de procedures en niet over de inhoud. De laatste audit gebeurde drie jaar geleden.

De opleidingen stellen om de acht jaar een evaluatierapport op voor de visitatie. In de Hogeschool Gent werd de afspraak gemaakt dat elke opleiding tussentijds, met name vier jaar na het opstellen van het zelfevaluatierapport voor visitatie, een rapport opstelt voor intern gebruik. Bij het begin van de werkperiode – in het departement is dit het academiejaar, in de centrale diensten het kalenderjaar – wordt een 'Jaaractieplan kwaliteitszorg' goedgekeurd door de overeenstemmende bestuursinstantie. De centrale kwaliteitscoördinator (CKC) staat ter beschikking om elke eenheid te ondersteunen bij haar kwaliteitszorg. Elke eenheid bezorgt aan de CKC de verslaggeving van haar zelfevaluatie, inclusief de afgeleide verbeterdoelen, de eigen bevragingresultaten met een analyse, haar verbeterplannen, haar 'Jaaractieplan kwaliteitszorg' en het hoofdstuk 'Kwaliteitszorg' van haar jaarverslag.

Ondanks dit theoretisch degelijk model stelt de commissie vast dat het kwaliteitsdenken onvoldoende aanwezig is in de opleiding en de hogeschool. Omwille van het feit dat concrete indicatoren ontbreken, is het immers onmogelijk na te gaan of de beoogde resultaten werden behaald.

De belanghebbenden (studenten, alumni, medewerkers van de hogeschool en vertegenwoordigers van het beroepenveld) worden regelmatig bevragd over de kwaliteit van de opleiding, maar ook daar ontbreken streefcijfers en kengetallen. In het academiejaar 2007-2008 werd een werkgroep opgestart die als doel heeft alle bevragingen inhoudelijk aan te passen.

Hoewel de commissie positief is over het feit dat deze bevragingen plaatshebben, zijn volgens haar de conclusies over de evaluatieresultaten erg slordig en zelfs fout. Zo worden soms de neutrale scores bij de positieve gerekend, of wordt geen rekening gehouden met de studenten die niet antwoordden op de vraag. Zo zegt in 2006-2007 slechts 14 procent van de studenten dat de studiefiches de nodige informatie gaven; 2 procent zegt dat dit niet het geval was. De andere studenten hebben deze vraag niet beantwoord. Dit leidt toch tot een positieve evaluatie. Daarenboven zijn de resultaten soms gesteund op veel te weinig waarnemingen (bijvoorbeeld twee lectoren). Ook wordt bij de resultaatsmetingen te weinig rekening gehouden met de standaardafwijking. Ook wanneer deze erg groot is, stelt men zich geen vragen over de relatief positieve resultaten van de bevraging. De opleiding geeft toe dat de respons op sommige bevragingen maar ook op de tijdsmetingen te beperkt is.

Bovendien gebeurt de analyse van de bevragingen niet eenvormig. De departementale kwaliteitscoördinator en de departementssecretaris (in BINF) of de voorzitter van de Opleidingscommissie (in BEST) zijn verantwoordelijk voor het organiseren van enquêtes bij studenten over de opleiding (om de drie jaar) en opleidingsonderdelen (drie of vier per modeltraject). BINF gebruikt de 'Teleform'-formulieren, waarvan de verwerking door de centrale diensten wordt ondersteund. In BEST wordt een lector TI enkele uren vrijgesteld voor het online plaatsen van de enquêtes en de statistische verwerking ervan. In de toekomst zal de verwerking van de enquêtes uniform gebeuren op centraal niveau.

De departementale kwaliteitscoördinator organiseert verder de enquêtering van de alumni en het personeel (om de vier of vijf jaar), en ook die van het werkveld (stagebedrijven jaarlijks). In BINF organiseert de stagecoördinator de enquêtering van stagebedrijven. De vakgroepvoorzitter Informatica organiseert de vergaderingen van de Werkveldcommissie. In de beide departementen wordt ook bij de lectoren en de studenten gepeild naar de kwaliteit van de stageplaats. Volgens de commissie is de frequentie van sommige enquêteringen te laag (personeel).

Aanbevelingen ter verbetering:

Het kwaliteitsbewustzijn in de hogeschool en de opleiding dient nog te groeien. De commissie adviseert om de strategische doelstellingen voor de hogeschool en de opleiding te definiëren in streefcijfers en kengetallen. Ze vraagt ook om voor elke doelstelling indicatoren vast te leggen, zowel overkoepelend als op het niveau van de opleiding.

De commissie beveelt ook aan dat de analyse van de meetresultaten statistisch correct zou gebeuren, zodat men een eerlijker zicht krijgt op de behaalde resultaten, en verbeteracties gericht kunnen worden opgezet. Daarbij dient men er ook rekening mee te houden dat resultaten alleen betrouwbaar zijn wanneer ze voldoende representatief zijn.

Ten slotte adviseert de commissie dat de frequentie van sommige bevragingen wordt opgedreven.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Beoordelingscriterium:

- De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Elk academiejaar worden zowel in BEST als BINF een jaaractieplan en verbeterplannen opgesteld. In de verbeterplannen staat een tijdspad, en ook de wijze waarop wordt onderzocht of de verbetering werd gerealiseerd.

In BEST is alle informatie in een tekstbestand opgenomen. In BINF staan de verbeterplannen in een tekstbestand en de overige actiepunten in een Excel-bestand.

Als een verbeterplan niet volledig uitgevoerd werd, wordt de reden vermeld en worden de resterende actiepunten opgenomen in het actieplan voor het volgende academiejaar. Zo stelt de commissie vast dat nog niet alle aanbevelingen van de vorige visitatie gerealiseerd zijn. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat voor een

aantal verbeteracties geen meetbare indicatoren of realistische streefdata geformuleerd zijn, waardoor ze telkens weer opduiken in de opeenvolgende verbeterplannen.

De keuze van de verbeterpunten gebeurt jaarlijks door de Opleidingscommissie, na consultatie van de vakgroepen. De departementale kwaliteitscoördinator, die hiervoor 50 procent van zijn opdracht krijgt, plant de verbeteracties na overleg in de stafvergadering. De uiteindelijke beslissing over de verbeterplannen gebeurt in de Departementsraad. Na elk werkjaar maakt de departementale kwaliteitscoördinator een jaarverslag op waarin de balans van elke verbeteractie wordt opgemaakt. Toch kon de opleiding aanvankelijk geen document voorleggen waaruit duidelijk bleek welke streefdoelen al werden gerealiseerd en welke in uitvoering waren. Op vraag van de commissie werd dit document tijdens de visitatie opgesteld.

De commissie vindt het wel positief dat de aanbevelingen van de visitatiecommissie officemanagement werden aangegrepen om over te gaan tot verbeteracties binnen de opleiding Toegepaste informatica. Zo heeft de commissie kunnen vaststellen dat de evaluatiecriteria voor de stage tussen BINF en BEST grotendeels werden gestroomlijnd. Ook werd in de beide departementen ingegaan op de suggestie van de commissie om aan de studenten feedback te geven over de resultaten van de bevestigingen. In de beide departementen werd ook het begeleid zelfstandig leren bijgestuurd. In BINF werden een procedurehandboek voor internationalisering en een departementaal kwaliteitshandboek, waarin de processen worden beschreven die belangrijk zijn voor de kwaliteitszorg, opgesteld. In BEST worden de studietijdmetingen nu systematisch georganiseerd.

Daarnaast is een aantal verbeteracties opgezet naar aanleiding van de bevestigingen. Zo werd onder meer het verbeterpunt 'de ondersteunende opleidingsonderdelen sterker afstemmen op de doelstellingen van de opleiding' omgezet in een verbeteractie, die vooral zichtbaar is in het talenonderwijs.

Ten slotte is sinds het academiejaar 2008-2009 de invoering van een *Kwaliteitscel* – bestaande uit het departementshoofd, de departementssecretaris, de voorzitter van de Opleidingscommissie, de voorzitters van de betrokken vakgroepen en de departementale kwaliteitscoördinator – een eerste stap in de professionalisering van de kwaliteitszorg binnen de hogeschool.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om de streefdoelen, de daaraan gekoppelde verbeteracties en de realisaties op een systematische en eenvormige manier te documenteren. De verbeterplannen van BINF en BEST moeten minstens op dezelfde manier opgesteld zijn.

De commissie stelt voor om aan de hand van een concreet plan met indicatoren en via tussentijdse metingen na te gaan in hoeverre de geplande doelstellingen werden gerealiseerd.

Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Beoordelingscriterium:

- Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie heeft vastgesteld dat medewerkers, studenten, alumni en het werkveld bij de kwaliteitszorg betrokken zijn via bevragingen en vergaderingen.

Zowel in BEST als in BINF zijn de medewerkers en studenten betrokken via de Opleidingscommissie. Die vergadert ongeveer één keer per maand. In die commissie zitten verkozen lectoren en studenten. De departementale kwaliteitscoördinator heeft eveneens zitting in die commissie, en in overleg met de voorzitter brengt hij de agendapunten aan in verband met kwaliteitszorg. Alle leden – dus ook de studenten – kunnen voorstellen formuleren rond kwaliteitsverbeteringen. Ook in de vakgroepen, waarvan alle lectoren lid zijn, bestaat de mogelijkheid om voorstellen tot verbetering te formuleren. Tijdens de maandelijkse stafvergaderingen kan kwaliteitszorg eveneens aan bod komen. In BEST zijn de verslagen van de Opleidingscommissie en de vakgroepen te raadplegen in een map in de lectorenkamer, en elektronisch op een platform in Dokeos. In de beide departementen kunnen de medewerkers de notulen van deze vergaderingen inkijken. De Departementsraad keurt het jaaractieplan Kwaliteitszorg goed, en waakt eveneens over de uitvoering van de plannen, onder andere via de goedkeuring van het jaarverslag Kwaliteitszorg.

Op het niveau van de hogeschool zijn er de maandelijkse vergaderingen van alle departementale kwaliteitscoördinatoren, onder het voorzitterschap van de centrale kwaliteitscoördinator. In deze vergaderingen wordt onder meer informatie uitgewisseld (*best practices*), worden knelpunten besproken en wordt gediscussieerd over het hogeschoolbeleid rond kwaliteitszorg.

De algemeen directeur, het bestuurscollege en de raad van bestuur formuleren de visie op kwaliteitszorg en nemen ook concrete initiatieven. In het academiejaar 2007-2008 hebben de departementsraden van BEST en BINF ten behoeve van het bestuurscollege een beslissing genomen over de opvolging van de visitatie van de opleiding officemanagement, omdat een aantal verbeterdoelen die hierin opgenomen werden, niet alleen betrekking hadden op de opleiding Office management maar ook op de opleiding Toegepaste informatica.

Bij de interne zelfevaluatie van Toegepaste informatica, die in BEST en BINF gezamenlijk gehouden werd in 2005-2006, werden alle lectoren uitgenodigd om deel te nemen aan TRIS-sessies en consensusvergaderingen. Alle lectoren die aanwezig konden zijn – in totaal 43 –, namen deel. Dit zelfevaluatierapport is ook tot stand gekomen door samenwerking van diverse interdepartementale teams, bestaande uit 21 lectoren van BEST en BINF. Alle lectoren uit de opleiding Toegepaste informatica van BEST en BINF zijn vervolgens uitgenodigd om deel te nemen aan leesgroepen. Tijdens diverse consensusvergaderingen (per onderwerp) van de leesgroepen zijn de voorlopige teksten bijgestuurd en aangevuld.

De studenten participeren rechtstreeks via de Participatiecommissie en via hun vertegenwoordigers in de opleidingscommissies en de Departementsraad. In elk departement is er een Departementale Participatiecommissie, samengesteld uit alle verkozen klasverantwoordelijken. Zij participeren ook onrechtstreeks via de deelname aan enquêtes. Sinds het academiejaar 2006-2007 worden alle studenten uitgenodigd op een uiteenzetting waarin de departementale kwaliteitscoördinator per studiejaar de resultaten van diverse enquêtes bespreekt en toelicht. De voorzitter van de Opleidingscommissie organiseert op regelmatige basis panelgesprekken met studenten uit de verschillende studie jaren, om eventuele knelpunten in verband met het curriculum, leerinhouden, studiebelasting of praktische problemen te detecteren en te bespreken.

De alumniwerking waarmee in BINF in het academiejaar 2006-2007 en in BEST in 2007 is begonnen, maakt het voor de opleiding gemakkelijker om nauwe contacten te onderhouden met de alumni. De alumni participeren ook op regelmatige basis aan schriftelijke enquêtes via internet. Daarnaast richt het departement BEST ten dienste van alumni vakgerichte workshops en bedrijfsvoorstellingen in.

Een vrij grote groep lectoren fungeert als stagebegeleider. Zij bezoeken elk stagebedrijf minstens drie tot vier keer per stageperiode en hebben daarbij uitgebreide contacten met de opdrachtgever in het bedrijf, die beschouwd kan worden als een vertegenwoordiger van het werkveld. Naar aanleiding van de stages worden de

stagebedrijven uitgebreid bevestigd via een schriftelijke enquête. Daarnaast zitten in BINF vertegenwoordigers van het werkveld in de Werkveldcommissie, die twee keer per jaar vergadert. In BEST nemen ze deel aan het jaarlijkse forum. De commissie onderlijnt het belang van deze resonantievergaderingen.

Bij de besprekingen die geleid hebben tot een curriculumvernieuwing, hebben die vertegenwoordigers van het werkveld een erg belangrijke inbreng gehad. Ook hebben deze besprekingen geleid tot het inrichten van het postgraduaat e-design in BEST. In de departementsraden van BINF en BEST zitten een paar vertegenwoordigers van het werkveld, onder wie een oud-student uit Toegepaste informatica.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie heeft vastgesteld dat de laatste bevestiging van de medewerkers dateert van 2003. Ze beveelt daarom aan om de bevestiging van de medewerkers op een meer regelmatige basis te organiseren. Daarnaast meent de commissie dat de alumniwerking nog moet worden uitgebreid.

Oordeel over onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 5.1, evaluatie resultaten	voldoende
facet 5.2, maatregelen tot verbetering	voldoende
facet 5.3, betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1 Gerealiseerd niveau

Beoordelingscriterium:

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Om na te gaan of de nagestreefde competenties worden bereikt qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen, wordt in de beide departementen jaarlijks een bevraging gehouden bij de pas afgestudeerden, het werkveld en de stage-instellingen. De enquêtes gaan over de tewerkstelling (type van bedrijf/instelling, functie waar de afgestudeerde is tewerkgesteld...), de opleiding (de mate waarin de functie aansluit bij de opleiding, beoordeling van de opgedane competenties...) en de stage (onderdeel van de opleiding). Ook hier mist de commissie indicatoren om het behalen van de doelstellingen te meten.

Uit de schriftelijke bevraging van de studenten bleek dat de studenten niet tevreden zijn over de motivatie en vakkennis van een aantal lectoren. Tijdens de gesprekken bleek echter dat het hier slechts om enkele lectoren ging, en de studenten stelden vast dat er meestal het daaropvolgende jaar werd ingegrepen.

De afgestudeerden van de bacheloropleiding Toegepaste informatica zijn werkzaam als softwareontwikkelaar, systeemanalist, multimediaontwerper, databaseadministrator, deskundige technische ondersteuning (ICT), computeroperator en netwerkbeheerder. Zij zijn hoofdzakelijk tewerkgesteld in kleine en middelgrote bedrijven, vooral als programmeur. Uit bevragingen blijkt dat vrijwel alle afgestudeerden een eerste job verwerven die in het verlengde ligt van de opleiding professionele bachelor Toegepaste informatica, in het bijzonder aansluitend op hun stage.

Het werkveld apprecieert het niveau van de afgestudeerden. Ze zijn vooral tevreden over hun onmiddellijke inzetbaarheid, technische kennis en kennis van vreemde talen. Toch meent een aantal vertegenwoordigers van het werkveld dat de communicatievaardigheden, en de kennis en het niveau van Frans nog kunnen verbeteren. Zij stellen de laatste jaren wel een verbetering vast van de communicatieve vaardigheden. De vertegenwoordigers van het werkveld menen ook dat de studenten te weinig weten over de ondersteunende bedrijfsprocessen, en dat hier meer aandacht dient aan besteed te worden. Ook testing, methodologie en documentatie verdienen meer aandacht in de opleiding. Dit werd ook al aangehaald door de lectoren van het derde modeltraject.

Uit de bevragingen blijkt dat de afgestudeerden over het algemeen tevreden zijn over de opleiding, maar dat zij meer technische kennis over hardware en netwerken wensen. Tijdens de gesprekken bleek dat zij in grote lijnen onderschrijven wat het werkveld heeft gezegd. Zij wijzen erop dat zij onmiddellijk inzetbaar zijn. De meerderheid van de aanwezige alumni had al een contract voor men afstudeerde, vaak in zijn stagebedrijf. Bijna alle afgestudeerden zijn van mening dat het schrijven en bijhouden van technische documentatie meer aandacht verdient in de opleiding. Ook zouden studenten meer moeten weten over bedrijfsprocessen. Kennis van methodologie en onder meer tools ter ondersteuning van testing zou eveneens een toegevoegde waarde betekenen. Enkele afgestudeerden menen dat men meer aandacht moet besteden aan virtualisatietechnieken.

De alumni appreciëren het feit dat een echte alumniwerking is opgestart. De opleiding organiseert samenkomsten met bedrijven, waardoor de afgestudeerden de gelegenheid hebben om te netwerken. Daarnaast organiseert de

opleiding een nieuwjaarsreceptie en stuurt ze jobaanbiedingen aan alumni door. Ook bij LinkedIn Alumni is al een aanzienlijk aantal alumni aangesloten.

De voorbereiding op het werkveld gebeurt hoofdzakelijk tijdens de stage. Daarnaast moeten de studenten in het tweede modeltraject van BINF een businessplan opstellen. In het departement BEST werken sinds 2003 studenten small business projects uit. Als voorbereiding hierop nemen de studenten van BEST al in het eerste modeltraject deel aan een businessgame. In het derde modeltraject is er in de opleidingsonderdelen *communicatievaardigheden Nederlands, Frans en Engels* ruime aandacht voor sollicitatietraining, en het opstellen van een cv en sollicitatiebrief. Het opleidingsonderdeel *sociale en juridische beroepsaspecten* besteedt aandacht aan informaticacontracten, bescherming van software, informaticacriminaliteit, arbeidscontracten enzovoort.

Wat de stages betreft, worden de stagiairs in BINF meer bezocht door de stagebegeleiders; in BEST wil men de stagiairs een eerste sollicitatie-ervaring laten opdoen en responsabiliseren. Zowel het beroepsveld als de alumni zijn tevreden over de organisatie, inhoud en evaluatie van de stages. Beide groepen wijzen erop dat de evaluatiedocumenten voor de stages veel verbeterd zijn, en dat er rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen. Toch zouden sommige vertegenwoordigers van het beroepsveld nog meer ruimte willen voor opmerkingen die niet in de checklist zijn voorzien. Uit de bevragingen van zowel studenten als het werkveld blijkt echter dat de laatste jaren het aantal studenten en bedrijven dat erg tevreden is over de stage, afneemt.

De commissie stelde vast dat het niveau van de eindwerken voldoende is. Bij de beoordeling van de eindwerken houdt de opleiding niet alleen rekening met de inhoud maar ook met het proces, de taal, de structuur van het eindwerk en in sommige gevallen met de problematiek van de student (bijvoorbeeld autismespectrumstoornis).

Zowel alumni als vertegenwoordigers van het beroepsveld die de commissie heeft ontmoet, zijn lid van de resonantiecommissies. Allen zij ze het erover eens dat de opleiding openstaat voor suggesties, en dat ze hiermee rekening heeft gehouden bij de curriculumhervorming. Zo wijst een aantal alumni op het feit dat het opleidingsonderdeel analyse en ontwerp nu vroeger in het opleidingstraject wordt aangeboden, op vraag van de alumni.

Afgestudeerden met een diploma Toegepaste informatica van de Hogeschool Gent kunnen terecht in het schakelprogramma naar master industrieel ingenieur, om zo in twee jaar een masterdiploma te halen. Een klein derde van deze studenten behaalt ook dit diploma.

Wat internationalisering betreft, wil de commissie een onderscheid maken tussen BINF en BEST. De participatie aan internationalisering in BINF is goed, maar eenzijdig. Studenten nemen alleen deel aan stagemobiliteit. In het jaar van de visitatie waren er dertien uitgaande en achttien inkomende studenten, op een totaal van honderd 100studenten in het derde modeltraject. De dalende tendens van uitgaande studenten is blijkbaar voor het eerst in jaren doorbroken. Het aantal inkomende studenten was over de voorbije jaren sterk gestegen en stagneert nu. Voor de inkomende studenten worden lessen in het Engels gedoceerd (Blits). Daarnaast is er ook nog een internationale week, waaraan alle studenten kunnen deelnemen. Ongeveer drie tot vier lectoren nemen jaarlijks deel aan de docentmobiliteit. De opleiding werkt ook aan enkele internationale PWO-projecten.

In het departement BEST was er op het ogenblik van de visitatie geen enkele inkomende of uitgaande student. In het academiejaar 2006-2007 waren er nochtans nog vier uitgaande studenten naar Troy University in de Verenigde Staten. Er was in het jaar van de visitatie ook geen docentmobiliteit. In het verleden bleef de docentmobiliteit beperkt tot één lector. Het voorziene budget voor internationalisering daalde, maar werd de jongste jaren desondanks nooit opgebruikt. Om de internationalisering in BEST te stimuleren, worden de geïnteresseerde studenten van het departement uitgenodigd voor de infosessie in BINF, waar zij kennis kunnen maken met studenten die hebben deelgenomen aan de internationale mobiliteit. De opleiding opperde zelf de mogelijkheid van internationale ambassadeurs in de persoon van alumni die geëmigreerd zijn.

In geen van de beide departementen is het aspect internationalisering op het gebied van bedrijfsprocessen en -structuren aanwezig

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt de opleiding een duidelijk schema van de doelstellingen met een aantal indicatoren eraan gekoppeld, op te stellen. Alleen zo kan worden gemeten of de behaalde kwalificaties in overeenkomst zijn met de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

De commissie heeft ook vastgesteld dat de beoordeling van de opleiding door de afgestudeerden in 2007-2008 minder positief was dan in het verleden. Zij vraagt erover te waken dat de kwaliteit van de opleiding wordt gehandhaafd, en dat waar nodig verbeteracties worden opgezet. De opleiding kan daarbij rekening houden met de positieve suggesties van alumni en het beroepenveld.

De commissie meent ook dat het departement BEST dringend werk moet maken van internationalisering. De inspanningen die worden geleverd, zijn blijkbaar niet efficiënt. In eerste instantie zou het departement werk kunnen maken van een mobiliteit naar de andere gemeenschappen van België.

Facet 6.2 Onderwijsrendement

Beoordelingscriteria:

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen.
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Vlaanderen heeft geen traditie in het verzamelen van slaagcijfers per studiegebied en/of opleiding over de jaren. Uit ervaring blijkt dat de globale slaagcijfers voor generatiestudenten op Vlaams niveau tussen de 45 en 50 procent liggen. Noch de evolutie over de jaren heen, noch de situatie per opleiding of studiegebied wordt opgevolgd. Daardoor kan de opleiding geen streefcijfers formuleren in vergelijking met relevante andere opleidingen.

De Hogeschool Gent heeft geen echte kwantificeerbare (expliciete) doelstellingen voor onderwijsrendement. Impliciet zijn er wel streefcijfers, zoals: zoveel mogelijk studenten laten slagen, zoveel mogelijk studenten laten slagen binnen gestelde eindkwalificaties of gesteld competentieniveau, streven naar het Vlaamse gemiddelde en studenten optimale/maximale slaagkansen bieden.

Tot en met het academiejaar 2005-2006 werd binnen de Hogeschool Gent een vergelijking gemaakt van de slaagcijfers van de verschillende opleidingen van de hogeschool met die van de Vlaamse hogescholen als totaliteit. Bij vergelijking met slaagpercentage van de eerstejaarsstudenten blijkt dat gemiddeld over de 4 academiejaren (2001 tot 2005) de slaagcijfers van de eerstejaarsstudenten Toegepaste informatica (gemiddeld voor de Hogeschool Gent) hoger zijn: 48,1 procent tegenover 45,3 procent.

Voor bijna alle academiejaren, met uitzondering van het academiejaar 2003-2004, ligt het slaagpercentage van de eerstejaarsstudenten Toegepaste informatica aan de Hogeschool Gent hoger in vergelijking met de Vlaamse hogescholen als totaliteit.

De opleiding heeft oog voor het afhaken van studenten. Uitschrijvingen worden zoveel mogelijk voorafgegaan door een exitgesprek met de studie(traject)begeleider en medewerkers van het studentensecretariaat. De redenen van uitschrijving worden geregistreerd en besproken in de Opleidingscommissie. Er gebeurt wel geen systematisch onderzoek naar de redenen van uitstelgedrag en afhaken.

Aangezien recente gegevens in verband met de Vlaamse hogescholen nog niet werden vrijgegeven, heeft de opleiding cijfermateriaal uitgewisseld met de opleidingen Toegepaste informatica van enkele partnerscholen binnen de Unie Vlaamse Autonome Hogescholen. Bij vergelijking van de percentages 'verworven studiepunten' met de partnerscholen van de Unie Vlaamse Autonome Hogescholen, blijkt dat het behalen van de eerste zestig 60studiepunten voor alle studenten even moeilijk is. Hoe meer studiepunten studenten verworven hebben, hoe groter hun slaagkansen.

Omwille van de invoering van de flexibilisering in het hoger onderwijs heeft de opleiding Toegepaste informatica van BINF een instroomanalyse gemaakt, om een beter beeld te krijgen per opleidingsonderdeel in plaats van per modeltraject. Er is een stijging van de slaagkansen van studenten (eerste modeltraject) voor de verschillende opleidingsonderdelen. Deze stijging is merkbaar bij zowel ASO- als TSO-studenten. Vooral de slaagkansen van deze laatsten zijn gestegen.

Voor BEST werd ook een analyse gemaakt van de slaagpercentages per opleidingsonderdeel van het eerste modeltraject voor de academiejaren 2004-2005, 2005-2006 en 2006-2007. Voor het opleidingsonderdeel *taalvaardigheid Frans + Engels I* in BEST behaalde net geen 50 procent van de studenten credits. Voor alle andere opleidingsonderdelen behaalde meer dan 50 procent van de studenten credits.

In de beide departementen blijkt dat studenten die kiezen voor een voltijds traject na het behalen van 60 respectievelijk 120 studiepunten, een grotere kans hebben op het verwerven van credits dan studenten die opteren voor een deeltijds traject. De slaagkansen voor studenten die al minimaal 120 studiepunten verworven, zijn erg hoog.

De gemiddelde studieduur in BINF schommelde in de periode 2004-2008 tussen 3 jaar en 6 maanden en 2 jaar en 11 maanden. In BEST bedroeg de gemiddelde studieduur in de periode 2003-2008 tussen 3 jaar en 5 maanden en 2 jaar en 11 maanden.

Gedurende het academiejaar 2002-2003 bedroeg de studie-uitval bij de generatiestudenten in BINF 8,2 procent (gebaseerd op studentenaantallen van 1 februari 2004); in 2003-2004 was dat 7,7 procent en in 2004-2005 17,1 procent. Daar waar in het begin enkel het aantal studenten dat zijn studie voortijdig beëindigde, werd bijgehouden, wordt momenteel door de trajectbegeleider een gesprek gevoerd met de betrokken student om na te gaan wat de reden is om te stoppen. De opleiding wil hier in de toekomst nog meer aandacht aan besteden.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie stelt vast dat een aanzienlijk aantal studenten in het academiejaar 2004-2005 afhaakte. Er waren geen cijfers beschikbaar van de volgende jaren.

De commissie steunt het voornemen van de opleiding om nog meer aandacht te besteden aan de exitgesprekken en daaruit verbeteracties te laten voortvloeien. Toch meent de commissie dat het ook belangrijk is het aantal dat afhaakt, te blijven noteren.

Oordeel over onderwerp 6, resultaten: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 6.1, gerealiseerd niveau:	voldoende
facet 6.2, onderwijsrendement:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Globaal oordeel

De visitatiecommissie baseerde haar oordeel en motivering op de volgende bronnen:

- het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en de bijhorende bijlagen,
- de gevoerde gesprekken met de betrokkenen,
- de documenten ter inzage tijdens het bezoek,
- de opgevraagde documenten,
- de reactie van de opleiding op het opleidingsrapport

De opleiding heeft ervoor gekozen om in het ZER via links te verwijzen naar bijkomende documenten. Op het eerste gezicht leek dit praktisch, maar door de overvloed aan links werd de leesbaarheid helemaal niet bevorderd. Bovendien ging het vaak om essentiële elementen – zoals de doelstellingen – die in het ZER niet voorkwamen, en moesten ook al deze links geopend worden, omdat anders essentiële informatie ontbrak. Daardoor kon het ZER in feite alleen online worden gelezen. Ondanks deze overvloed aan informatie ontbraken toch belangrijke elementen, waardoor de commissie genoodzaakt was om ter plaatse bijkomende documenten op te vragen.

Op basis van de oordelen over:

onderwerp 1, niveau en oriëntatie:	voldoende
onderwerp 2, programma:	voldoende
onderwerp 3, personeel:	voldoende
onderwerp 4, voorzieningen:	voldoende
onderwerp 5, interne kwaliteitszorg:	voldoende
onderwerp 6, resultaten:	voldoende

is de commissie van mening dat er voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de opleiding aanwezig zijn.

In haar reactie op het opleidingsrapport eerste terugmelding geeft de opleiding aan de volgende acties of verbeteringen gepland of uitgevoerd te hebben na het bezoek:

- De werkruimte voor de lectoren, die tijdens het bezoek bezocht werd, is intussen volledig uitgerust met 4 computers, internetaansluiting, een netwerkprinter, dossierkasten, boekenrek,....
- Tegen midden december 2010 wordt enerzijds het kwaliteitshandboek van de Hogeschool Gent gefinaliseerd en aan de Onderwijskwaliteitraad voorgelegd en anderzijds een doeltreffende indicatorenset ontworpen om de kwaliteit van de opleidingen binnen de context van de Hogeschool Gent te meten en te benchmarken.
- Er werd een stafmedewerker datamanagement aangetrokken vanaf 1/9/2009 door de centrale administratie die zorgt voor de statistische verwerking van de gegevens.
- Dit verbeterplan dat over 2 jaar gespreid is, is ondertussen succesvol afgerond. De opleiding heeft beslist om de ganse opleiding aan te bieden via afstandsonderwijs/e-learning.

De commissie heeft op basis hiervan geen aanpassingen van de oordelen doorgevoerd.

Overzichtstabel van de oordelen

	score facet	score onderwerp
Onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding		voldoende
Facet 1.1: Niveau en oriëntatie	voldoende	
Facet 1.2: Domeinspecifieke eisen	voldoende	
Onderwerp 2: Programma		voldoende
Facet 2.1: Relatie doelstelling en inhoud	voldoende	
Facet 2.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	
Facet 2.3: Samenhang	voldoende	
Facet 2.4: Studieomvang	OK	
Facet 2.5: Studietijd	voldoende	
Facet 2.6: Afstemming vormgeving en inhoud	voldoende	
Facet 2.7: Beoordeling en toetsing	voldoende	
Facet 2.8: Masterproef	niet van toepassing	
Facet 2.9: Toelatingsvoorwaarden	voldoende	
Onderwerp 3: Inzet van personeel		voldoende
Facet 3.1: Kwaliteit personeel	voldoende	
Facet 3.2: Eisen professionele gerichtheid	voldoende	
Facet 3.3: Kwantiteit personeel	voldoende	
Onderwerp 4: Voorzieningen		voldoende
Facet 4.1: Materiële voorzieningen	voldoende	
Facet 4.2: Studiebegeleiding	voldoende	
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg		voldoende
Facet 5.1: Evaluatie resultaten	voldoende	
Facet 5.2: Maatregelen tot verbetering	voldoende	
Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	voldoende	
Onderwerp 6: Resultaten		voldoende
Facet 6.1: Gerealiseerd niveau	voldoende	
Facet 6.2: Onderwijsrendement	voldoende	

De oordelen zijn van toepassing voor:

HoGent Hogeschool Gent

- professioneel gerichte bacheloropleiding Toegepaste informatica, departement Aalst
- professioneel gerichte bacheloropleiding Toegepaste informatica, departement Gent